

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1992-1993

23 NOVEMBER 1992

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud
uitgebracht door de heer R. Landuyt
aan de Commissie voor Financiën en Begroting**

Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer M. Capoen.

Vaste leden : de heren H. Brouns, P. Desmet, H. Marsoul, B. Vandendriessche, J. Van Looy ;

de heren R. Landuyt, J. Peeters, R. Swinnen, J. Timmermans ;

de heren E. De Groot, F. Vergote, M. Verwilghen ;

de heer J. Cauberghs ;

de heer M. Capoen ;

mevrouw V. Dua.

Plaatsvervangers :

de heren J. Ansoms, F. Cauwenberghs, J. De Meyer, mevrouw T. Merckx-Van Goey, mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche ;

de heren J. De Mol, C. Lisabeth, mevrouw L. Maximus, de heer G. Moens ;

de heer R. Daems, mevrouw A. De Maght-Aelbrecht, de heer V. Vautmans ;

de heer X. Buisseret ;

de heer J. Caudron ;

de heer L. Barbé.

Zie :

15-A (BZ 1992)

- Nr. 1 : Ontwerp van decreet + Bijlagen 1 tot XXIV
- Nrs. 2 tot 5 : Amendementen
- Nr. 6-A : Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Ambtenarenzaken
- Nr. 6-B : Verslag namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
- Nr. 6-C : Verslag namens de Commissie voor Cultuur
- Nr. 6-D : Verslag namens de Commissie voor Economie, Energie en Werkgelegenheid
- Nr. 6-E : Verslag namens de Commissie voor Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting

Zie ook :

13-A (BZ 1992)

- Nr. 1 : Toelichtingen -t Errata + Erratum

16-A (BZ 1992)

- Nr. 1 : Administratieve begroting
- Nr. 2 : Wijzigingen

17-A (BZ 1992)

- Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof + Erratum

INHOUD

1. Inleiding van de minister	4
Uitgangspunten	4
1. Water	5
2. Afval	8
3. Lucht	10
4. Geluid	11
5. Bodem	11
6. Natuur- en groenbeleid	12
7. Drinkwater	13
Besluit	14
II. Bespreking	14
1. Algemeen	14
Parlementaire vragen	14
NIMBY-syndroom	15
MINA-raad	15
VLAREM	15
Handhavingsbeleid	16
Milieuadministratie	17
MER-reglementering	18
Subsidiëring milieuverenigingen	18
Convenanten	19
Duurzame ontwikkeling	20
2. Water	21
3. Afval	25
4. Meststoffen	29
5. Lucht	33
6. Natuur- en groenbeleid	31
III. Indicatieve stemming	38

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud besprak het aan haar toegewezen gedeelte van de ontwerpbegroting voor 1993 op haar vergaderingen van 22 oktober en 17 november 1992.

1. INLEIDING VAN DE MINISTER

De minister verklaart dat de krachtlijnen van zijn beleid samenvallen met hetgeen in zijn eerste beleidsbrief is uitgestippeld. Hij heeft die krachtlijnen al uitvoerig toegelicht in de Commissie, enkele maanden na zijn intrede in het milieu-departement. Nochtans zijn er bijsturingen en aanvullingen gekomen in dat beleid. Enerzijds op basis van de opgedane ervaring — en sommigen zijn vrij turbulent geweest — anderzijds op basis van ontwikkelingen in de milieuproblematiek. Deze bijsturingen hebben zich, waar noodzakelijk, vertaald in accentverschuivingen in de begroting.

Toch blijft er ook voldoende continuïteit. Niemand is immers gediend met om de haverklap veranderende windrichtingen. Dergelijke wispelturigheid zou op den duur de geloofwaardigheid van het beleid, maar ook het maatschappelijk draagvlak en de goodwill die bij de bevolking leeft ten opzichte van de milieuproblematiek, ondergraven.

Als echter uit de praktijk blijkt dat sommige maatregelen achterhaald of overbodig zijn, zou het echter evenzeer nefast zijn om de nodige bijsturingen niet uit te voeren.

De uitgangspunten

Het milieubeleid moet in de eerste plaats een preventief karakter hebben. Voorkomen is nog steeds beter dan ingrepen achteraf. Zowel ecologisch (dergelijke aanpak voorkomt uitzaaiing van de problemen), als beleidsmatig (men weet waar de bron zich bevindt), als economisch (minder kostbaar dan een opkuisoperatie) biedt dit grote voordelen.

Een tweede uitgangspunt is dat het beleid gepland moet gebeuren. Op basis van accurate gegevens moeten doelstellingen worden uitgewerkt, die gerealiseerd moeten worden via de koppeling van milieubeleidsproblemen aan actieprogramma's. Hierbij stipt de minister aan dat voor het eerst 50 miljoen frank in de begroting van de VMM werd uitgetrokken met het oog op de eerste uitbouw van een milieubeleidsplan voor Vlaanderen, waarbij als eerste prioriteit de opmaak van een dergelijk milieurapport voor Vlaanderen een absolute must is.

Een derde uitgangspunt is dat de regelgeving hanteerbaar en doorzichtig moet zijn. Hierbij verwijst de minister naar de werkzaamheden van de Commissie Bocken die in juli 1993 haar werkzaamheden inzake de herziening van het Vlaams milieurecht moet afronden. Niettemin heeft hij, in overleg met de Commissie, reeds bepaalde deeldecreten van het toekomstig kaderdecreet milieuhygiëne voorgelegd aan SERV en MINA-raad. Het gaat om de ontwerpen van decreet betreffende de milieubeleidsovereenkomsten, milieuplanning en milieukwaliteitsnormen. In een tweede fase zullen de ontwerpen van decreet inzake afvalstoffen en bodemsanering volgen.

Een vierde pijler vormen overleg en inspraak. De sociale gesprekspartners en de milieubeweging vormen hierbij de hoofddoelgroepen. De SERV en de MINA-raad zullen een belangrijke rol spelen om dit overleg op een gestructureerde

wijze te laten verlopen. Hierbij vermeldt de minister dat sinds 1 september 1992 het secretariaat van de MINA-raad operationeel is geworden en dat voor de werking van de raad voor 1993 opnieuw 30 miljoen frank is uitgetrokken.

De vijfde krachtlijn van het beleid stoelt op de overtuiging dat een milieubeleid een sociale dimensie moet hebben. Een rechtvaardigheidsaspect dus (alle burgers op voet van gelijkheid behandelen bijvoorbeeld bij milieucontroles), maar tevens dat de gevolgen van een milieubeleid niet tot een sociaal kerkhof mogen leiden. Al te hoge milieuheffingen of een vergunningenbeleid met massale bedrijfssluitingen voor gevolg — en dus ook werkloosheid — tasten immers het maatschappelijk draagvlak van het milieubeleid aan. Dat zal op termijn hoe dan ook uitermate nefast zijn voor het milieu zelf.

Een zesde uitgangspunt omvat openbaarheid van bestuur. De burger heeft recht om te weten hoe de beslissingen tot stand komen. Bovendien moet de overheid de burger niet pesten met nodeloze bureaucratie. Procedures en formulieren moeten vereenvoudigd of zelfs afgeschaft worden als ze overbodig blijken. Zo werd in het kader van de herziening van Vlare 1 de meldingsplicht voor lozers op riolen en voor kleinere mazouttanks (minder dan 5000 liter) afgeschaft omdat de informatie hierover perfect op een andere wijze in te winnen is.

Tot slot is het „grensoverschrijdend” karakter van de milieuproblematiek een belangrijk gegeven. Goede afspraken moeten worden gemaakt over de grenzen heen of dit nu gemeentelijke, provinciale, gewestelijke of internationale grenzen zijn. De conferentie van de Verenigde Naties over milieu en ontwikkeling die in juni 1992 plaatsvond in Rio heeft dit nog maar eens zeer treffend bewezen. Ook dichterbij huis moet de inspanning verder gezet worden om de EG-milieurichtlijnen op een behoorlijke wijze te realiseren en de afspraken in verband met de Noordzee te honoreren. Dit laatste heeft bijvoorbeeld belangrijke gevolgen op het vlak van de waterzuivering.

De minister gaat daarna dieper in op het sectorieel beleid.

1. Water

De kwaliteitstoestand van onze oppervlaktewateren is en blijft vooralsnog slecht. De jaarverslagen van de VMM-meetnetten spreken dan ook boekdelen. Op korte termijn zullen de kwaliteitsdoelstellingen zoals die vooropgesteld werden in het Executievebesluit van 21 oktober 1987 niet gehaald worden. Dit mag echter niet leiden tot demotivering of het stopzetten van de opgestarte saneringsoperatie, integendeel. Wel is duidelijk dat, naast saneringsoperaties via de aanleg van rioleringen, collectoren en de bouw van zuiveringsstations, er ook een brongerichte aanpak noodzakelijk zal zijn. Zo zullen puntlozingen door de industrie ingeperkt moeten worden alsook diffuse lozingen afkomstig van de landbouw.

Om sneller resultaat te boeken inzake waterkwaliteit heeft de minister resoluut geopteerd voor een geïntegreerde bekkenaanpak. Prioritair hierbij werden de bekkens van IJzer, Nete, Demer, Dender en Bovenschelde naar voor geschoven wegens hun ecologische potentie en de slaagkansen van een waterzuiveringsbeleid in voornoemde regio's. Ook werd de kleinschalige waterzuivering in landelijke gebieden naar voor geschoven en wordt een bijkomende financiële ondersteuning opgezet voor de versnelde aanleg van gemeentelijke riolerings. Hiervoor wordt voor het eerst 500 miljoen frank uitgetrokken op de begroting van het MINA-fonds.

De VMM werd belast met de uitbouw van een emissie-en immissiemeetnet onder meer met de bedoeling om jaarlijks de vuilvrachten te berekenen, wat een belangrijk gegeven is bij de te voeren heffingenpolitiek.

Tegen eind 1992 zal de VMM klaar zijn met een nieuw AWP 1 (Algemeen Waterzuiveringsprogramma). Op het niveau van het Vlaamse Gewest zullen dan ook de inventarisatiestudies klaar zijn voor de 45 AWP II-bekken.

Een belangrijke rol zal worden gespeeld door de bekkencommissies, als overlegplatform van alle betrokken partijen voor de oppervlaktewatersanering. Onder leiding van deze commissies moet per deelstroombekken een resultaatgericht integraal waterbeheer worden gerealiseerd met het oog op het herstel van het rivierecosysteem. Zo werden de bekkencommissies van Ijzer, Dender, Demer en Nete op 16 en 17 juli 1992 bijeengeroepen om hun mening te geven over de investeringsprogramma's voor 1994 voor hun respectievelijke bekken.

De investeringsprogramma's voor 1994 zijn de eerste die de huidige minister van leefmilieu heeft opgedragen aan Aquafin. Het gaat om een bedrag van nagenoeg 6 miljard frank. Dit bedrag zal ook voor de jaren vanaf 1995 gehanteerd worden als richtcijfer om een synthese van de investeringen uitvoerbaar te houden, zonder dat de hoogte van de heffingen de pan uitrijst. Gelet op de enorme investeringsbehoeften zal de uitvoeringsplanning over een langere periode moeten worden gespreid om het geheel technisch uitvoerbaar, betaalbaar en financieel beheersbaar te houden. Bij het uitstippelen van dit investeringsbeleid moeten vooral die projecten voorrang krijgen die tegen de laagst mogelijke kost de grootst mogelijke huishoudelijke vuilvracht op bestaande of reeds goedgekeurde investeringsprogramma's aansluiten.

De gebrekkige stand van uitvoering van het rioleringsnet blijft een belangrijke hinderpaal bij de sanering van de waterzuivering : de rioleringsgraad in Vlaanderen bedraagt nog maar 60 procent (ter vergelijking : in Nederland is dit 95 procent), dus ook de gemeentelijke overheid zal haar verantwoordelijkheid in deze moeten opnemen.

Wat de heffingen betreft werden met het programmadecreet 1992 belangrijke bijsturingen gerealiseerd : onder meer werd een getrapte heffing voor de kleinverbruikers ingevoerd die de waterbewuste burger minimaal taxeert.

De opbrengst van de heffingen zal ongeveer 6,5 miljard frank bedragen, waarbij het aandeel van de gezinnen 45 procent en dat van de bedrijven 55 procent bedraagt. Voor het dienstjaar 1993 zal de heffing op de zeer toxische zware metalen worden verzwaaard, waardoor de geraamde inkomsten 6,9 miljard frank bedragen.

Door de SERV werden ter zake een aantal opmerkingen geformuleerd. Alhoewel met de beleidsoptie tot ecotoxicologische onderbouw principieel wordt akkoord gegaan wordt de relatieve verzwaring van de N2-factor (zware metalen) ten opzichte van de N1 en N3-factoren (zuurstofbindende stoffen en nutriënten) aangevochten.

De minister gaat hier verder op in :

— op basis van de Derde Noordzeeconferentie moet de uitstoot van de zwarte lijststoffen binnen de vijf jaar met de helft worden gereduceerd. In het programmadecreet 1992 werd om die reden trouwens reeds beslist tot gelijkstelling in bijlage 2 van de factor K2 op de waarde 1. Een exacte relatieve kwantitatieve ponderatie van de N1, N2 en N3-com-

ponenten is niet voorhanden. Zij is evenmin relevant omdat deze componenten totaal verschillende effecten hebben op het leefmilieu en de maatschappij ;

— maatschappelijk (zowel internationaal als in het Vlaamse Gewest) wordt vandaag veel belang gehecht aan reductie van de zware metalen-uitstoot in ons leefmilieu. Teneinde via de heffingen een aanzet tot sanering te geven is het verhogen van de heffing via de N2-factor zeker verantwoord. Deze heffing zal echter geenszins volstaan om de veroorzaakte supplementaire exploitatiekosten van de zuiveringsinstallaties en de nog te realiseren baggersanering te betalen. Voor meerdere zuiveringsinstallaties brengen de lozingen van zware metalen een stijging met 50 procent van de exploitatiekost mee. In die zin is het toekomstig heffingenbeleid zeker voorstelbaar vanuit het principe „de vervuiler betaalt” ;

— de voorgestelde wegingscoëfficiënten voor de verschillende zware metalen zijn gebaseerd op de minimale LC50-waarde van elk van de beschouwde metalen, met andere woorden de dodelijke concentratie voor 50 procent van de proefdieren. Hierbij werd gesteund op een uitgebreid literatuuronderzoek. De gegevens werden verzameld door verscheidene aquatische organismen ;

— het effect van de zware metalen op het aquatisch milieu is zeer nefast en legt bovendien een uiterst zware hypotheek (zowel ecologisch als budgettair) naar de nabije toekomst. Door accumulatieverschijnselen in het slib zal het verwijderen van enorme massa's verontreinigd slib in de onbevaarbare en bevaarbare waterlopen een uiterst dure operatie worden die naast financiële aspecten evengoed verregaande ruimtelijke problemen (stortlokaties) zal opleveren. Ten overvloede weze hier opgemerkt dat zware metalen niet worden afgebroken of verdwijnen. Zij blijven in het milieu achter. Elke verdere lozing van deze stoffen legt derhalve een nieuwe hypotheek op de sanering van het milieu ;

— de invloed van de zware metalen op de werking van zuiveringsinstallaties is erg drastisch. Naast het toxicologisch remmend effect op de bacteriën in het actief slib is vooral het feit dat het slib ongeschikt wordt voor afvoer naar de landbouw een enorm nadelige financiële factor. Meer en meer slib moet door de accumulatie van deze metalen afgevoerd worden naar een klasse 2 of klasse 1 stort. Op termijn zal zo moeten worden geopteerd voor de uiterst dure slibverbranding. Tegelijk beletten deze zware metalen de valorisatie van een belangrijke organische afvalstroom ;

— enkel sanering aan de bron (in casu de verregaande verwijdering uit het geloosde industriële afvalwater) kan de massale lozing van zware metalen substantieel terugdringen ;

— de ecologisch gemotiveerde verzwaring van de N2-factor treft uiteraard vooral de sectoren die zware metalen lozen — gelet op de gedifferentieerde ecotoxicologische benadering — en in toenemende mate de sectoren die metalen lozen waaraan een zwaardere wegingsfactor werd toegekend. De objectieve wegingsbasis (ecotoxicologisch effect in het aquatisch milieu) viseert dus geenszins een bepaalde parameter. Dit wordt ook niet door de SERV aangebracht.

De aanpassing van de N2-formule treft in afnemende volgorde volgende sectoren (basisberekeningen VMM) :

- metallurgie
- metaalindustrie (mechanisch bewerken, verzinken en nonferro beitsen)
- niet hoger vermelde activiteiten

- chemische industrie
- papierindustrie
- plasticverwerkende nijverheid
- alle overige sectoren kennen een beperkte stijging van de VE-vracht.

Voor de metallurgie wordt verhoudingsgewijs het zwaarst getroffen.

Op basis van de heffing 1991 maakte het aandeel van de N2-factor aan de grootverbruikers 8 procent uit (ongeveer 170 miljoen frank). De nieuwe formule brengt dit aandeel op 25 à 30 procent.

Gelet op de ecologische effecten, de internationale verbindingen, de verhoogde exploitatiekosten van waterzuiveringsinstallaties en de verwijderingskost van gecontamineerd slib uit de oppervlaktewateren is deze verhoging zeker aangewezen.

Deze verhogingen zullen immers het regulerend effect van de heffingen zeker versterken. Er wordt dan ook verwacht dat vele bedrijven zullen kiezen om zelf hun afvalwater te zuiveren. Dit wegvluhteffect zal leiden tot een minopbrengst van de heffingen, maar ook tot minder druk op het milieu zodat enige tempering in de uitvoering van de investeringsprogramma's voor collectieve zuiveringsinfrastructuur aangewezen is tot men een zicht krijgt op de vervuilingseenheden. Dit in het licht van de dimensionering van de infrastructuur.

2. Afval

Een andere topprioriteit van het beleid is de aanpak van de afvalberg. De groei van deze berg is nog steeds niet onder controle : 24 tot 27 miljoen ton afval in Vlaanderen, waarvan 5,3 miljoen ton industrieel afval en 2,3 miljoen ton huishoudelijk afval. Dit is gewoon teveel. Temeer daar de maatschappelijke aanvaarding voor verwijderingsmethodes zoals storten en verbranden nagenoeg nul geworden is. Verontrustend is echter dat deze tendens, als gevolg van de verikking van de maatschappij, zich ook doorzet naar oplossingsgerichte installaties zoals containerparken, composteringsinstallaties maar ook RWZI's. Men moet met andere woorden het ontstaan van afval kwantitatief voorkomen. Dit is echter niet eenvoudig omdat geen enkel milieuprobleem zo nauw verbonden is met onze wijze van produceren en consumeren als het afvalprobleem.

De OVAM werd gereorganiseerd en kreeg via het decreet op het bestuurlijk beleid een opdracht mee, die prioritair gericht is op preventie en beheersen van de afvalstromen. De middelen voor de uitvoering van het afvalstoffenbeleid bedroegen :

- in 1990 : 622 miljoen frank
- in 1991 : 4.940 miljoen frank
- in 1992 : 3.147 miljoen frank
- in 1993 : 3.082 miljoen frank

De spectaculaire stijging vanaf 1991 is het gevolg van de 3.209 miljoen frank die vastgelegd werd in uitvoering van het milieuconvenant met de gemeenten. Zonder deze vastleggingen zijn de bedragen als volgt :

- 1990 : 622 miljoen frank
- 1991 : 1.731 miljoen frank
- 1992 : 2.443 miljoen frank
- 1993 : 3.019 miljoen frank

De acties inzake recuperatie en preventie in het afvalstof-fenplan moeten dus worden geïntensifieerd wil men het afval-probleem onder controle krijgen. De OVAM moet na een moeilijke periode van reorganisatie hiertoe voldoende arm-slag krijgen maar ook het bedrijfsleven en de bevolking zullen voor hun verantwoordelijkheid worden geplaatst.

Voor een geïntegreerd en nieuw afvalstoffendecreet waar-naar reeds in de inleiding werd gerefereerd, zal de logistieke basis worden gecreëerd onder meer voor een sluitende rege-ling voor bodemzuiveringsoperaties. Zo wordt vermeden dat men verzandt in juridische veldslagen indien men ambtshalve wil overgaan tot een bodemsanering, waarbij dan ongeveer alle middelen ingezet worden behalve die om de bodem werkelijk te saneren, zoals we momenteel kunnen meemaken rond de oude arseenfabriek te Bocholt.

Essentieel voor het welslagen van een voorkomings- en recyclagebeleid zijn het opleggen van produktnormen : zowel naar duurzaamheid toe als naar kwalitatieve aspecten om recupereerbaarheid en recyclagemogelijkheid te bevorderen. In het politiek akkoord rond de staatshervorming is opgeno-men dat deze bevoegdheid zich op federaal niveau zal situe-ren. Dit om alle tot nu toe de facto verlamdende dispu-ten ter zake te regelen. Niettemin willen wij als gewestelijke overheid met onze opgebouwde know-how in deze materie, nauw bij het tot stand komen van deze produktnormen wor-den betrokken.

Op regionaal vlak wordt momenteel uitvoering gegeven aan het afvalluik van het milieuconvenant via een bijzondere overeenkomst betreffende dat afvalluik. De participerende gemeenten moesten deze convenant ondertekenen voor 15 oktober 1992.

Ook bij het bedrijfsleven zal het beleidsinstrument van de convenanten worden ingeschakeld. Een eerste dergelijke convenant werd afgesloten met de verpakkingindustrie in de schoot van de VZW PRO. Als eerste tastbaar resultaat zou hierdoor een recuperatie- en sorteercentrum voor de verwerking van 40.000 tot 50.000 ton verpakkingsafval in Vlaams-Brabant mogelijk worden. Zoals bekend lijkt ook dit initiatief onder het NIMBY-syndroom.

Ook het vergunningenbeleid moet rekening houden met het afvalaspect. Met het toekennen van een volwaardig ad-viesrecht aan OVAM, binnen de milieuvergunningscommis-sies via een herziening van VLAREM II, is hiertoe volgens de minister een belangrijke stap gezet.

Andere belangrijke instrumenten voor het beheersen van de afvalstromen zijn :

- verder uitbouwen van de meldingsplicht (ook voor af-valophalers) ;
- ontwikkelen van een model van afvalstoffenboekhou-ding ;
- PRESTI-programma (Preventie-stimulerend program-ma). In een eerste fase zal bij een aantal bedrijven een afval-en emissiepreventieplan worden uitgewerkt. Voor dit pro-gramma wordt in 1993 in totaal 300 miljoen frank uitgetrok-ken ;
- uitwerken methodologie voor bedrijfsafvalstoffenplan ;
- recyclage : actie-programma's voor onder meer volgen-de afvalstoffen :
- autowrakken
- rubber

– GFT- en groencompost. Naast de grootschalige aanpak via de VZW VLACO, loopt ook een project in samenwerking met de VELT (Vereniging Ecologische Land- en Tuinbouw) om het kleinschalig thuis composteren te bevorderen

- slachtafval
- papier
- non-ferrometalen
- terugwinning solventen.

Deze lijst is niet volledig, hiervoor wordt verwezen naar de beleidsbrief zelf, maar het bewijst dat de hoofdstukken inzake recyclage van het afvalstoffenplan langzaam maar zeker tot uitvoering komen.

Ten slotte wordt in deze context nog gemeld dat de verdeling van de KGA-boxen zal zijn afgerond in het voorjaar van 1993. Momenteel is de helft van het Vlaamse Gewest verdeeld. Voor de derde fase, namelijk de terminale verwijdering van afval, die nog steeds zorgt voor de meeste maatschappelijke beroering, herhaalt de minister zijn intentie om voor het einde van de planperiode 1991-1995 geen bijkomende verbrandingscapaciteit te voorzien. Enkel vervangingen zullen worden toegestaan.

Wat betreft stortplaatsen zullen vergunningen restrictief worden toegekend. Nochtans blijft de optie behouden om per provincie een stortplaats van klasse 1 in te richten.

Een actieprogramma voor black-points (502 zwaar verontreinigde sites in Vlaanderen) zal aan OVAM worden gevraagd.

Een belangrijk instrument voor de financiering van het afvalstoffenbeleid, en het sturen van de afvalstromen, zijn de heffingen op afval.

OVAM werd de opdracht gegeven de bestaande heffingen te evalueren op hun preventief karakter en hun daadwerkelijke invulling van het principe de “vervuiler betaalt,„. Dit rapport werd voorgesteld aan de Commissie voor Leefmilieu van de Vlaamse Raad op 9 juli 1992.

Een aantal aanbevelingen van dit rapport werden reeds opgenomen in het programmadecreet 1993 zoals de verhoging van tarieven voor het verbranden, storten en voordeeltarieven ter bevordering van recyclage. Verder onderzoek blijft echter nodig. Daarom werd, na beslissing van de Vlaamse regering, een werkgroep opgericht met als opdracht een grondig onderzoek uit te voeren naar het gebruik van milieuheffingen met het oog op de vooropgestelde milieudoelstellingen in een lange termijnstrategie. Voor 1993 werd alvast opgenomen dat de heffingen op afvalstoffen in globaal met 70 procent zullen worden opgetrokken wegens het onvoldoende preventieve effect van de huidige heffingen.

3. Lucht

Wat het compartiment lucht betreft meent de minister dat het van belang is te melden dat op 1 januari 1993 de eerste fase ingaat van de integratie emissie-immissie luchtmeetnet binnen de VMM. Hiertoe werd het personeel van de emissie-inventaris opgenomen in de dienst Lucht van de VMM en werd een protocol van kracht tussen de VMM en het IHE, waarbij het IHE de nodige taken kan uitvoeren om tegemoet te komen aan de informatiebehoefte van de VMM.

Bij de uitbouw van een volwaardig luchtmeetnet zal de reductie van CO₂- en NO_x-emissies centraal staan.

Via de verstrenging van de emissiewaarden in VLAREM II zal het vergunningenbeleid in het Vlaamse Gewest prioritair gericht zijn op de reductie van broeikasgasemissies, bescherming van de ozonlaag (onder meer door gebruiksbeperking van CFK's in koelinstallaties), vermindering van de verzurende emissies (zwaveldioxide, stikstofoxyden, ammoniak) en de emissie van koolwaterstoffen en zware metalen. Voor zware metalen is gestart met reductieprogramma's via stofdossiers in het kader van de Noordzeeakkoorden en het Verdrag van Parijs. In dit verband moet ook de noodzaak worden onderstreept van een energiebeleid gebaseerd op rationeel energiegebruik.

4. Geluid

Geluidshinder is nog steeds een ernstig onderschat milieuprobleem. Zo blijkt uit OESO-cijfers dat 70 procent van de Belgische bevolking blootgesteld is aan meer dan gemiddeld 55 decibel, hoofdzakelijk door verkeersoverlast. De bestrijding van dit probleem aan de bron zal dus in de eerste plaats een zaak zijn van verkeerspolitiek en ruimtelijke ordening. Voor de puntbronnen zal ook het vergunningenbeleid een cruciale rol spelen, terwijl via een inventarisatie van de bestaande stiltegebieden de basis gelegd wordt voor het beschermen van deze gebieden via onder meer de integratie in de Groene Hoofdstructuur.

5. Bodem

Wat de bodemproblematiek betreft kan zonder meer worden gesteld dat de huidige situatie inzake overbemesting probleem nummer één geworden is. Volgens de huidige norm is er in Vlaanderen een overschot van 20.000 ton P₂O₅ (fosfaat) en 39.000 ton stikstof. De verontreiniging van grond- en oppervlaktewater is zeer ernstig. Volgens recente VMM-berekeningen is de landbouw verantwoordelijk voor maar liefst 46 procent van de nitraatvervuiling en 23 procent van de fosfaatverontreiniging in onze oppervlaktewaters.

Dit vergt een aanpak van het probleem aan de bron, waarbij als minimum-uitgangspunt moet gelden, dat via het vergunningenbeleid, de ruimte in de zwarte gebieden geen uitbreiding van de veestapel mag kennen en bovendien dat, via het behoud en het verder verfijnen van het systeem van de getrapte heffing op de mestoverschotten, de niet-grondgebonden veebedrijven ontmoedigd worden. De opbrengst van deze heffing wordt voor 1992 op 140 miljoen frank berekend. Via een betere inning en controle van abusieve aangiften, zal de opbrengst voor 1993 stijgen tot 183 miljoen frank. Deze middelen moeten de Mestbank toelaten een actievere politiek op het veld te gaan voeren, onder meer via de bouw van stockeringsmogelijkheid van mest, die dan voor de voorlopig noodzakelijke transporten van mest als bufferopslag zouden dienen en bijvoorbeeld verhuurd zouden kunnen worden aan erkende transporteurs.

Eerder dan het mestoverschot te verplaatsen is echter de verwerking van de mestoverschotten in de zwarte gebieden te verkiezen. Hiertoe werd een studiesyndicaat mestverwerking opgericht in West-Vlaanderen, waarin naast de provincie alle betrokken partijen participeren (boerenorganisaties, veevoederfabrikanten...) die hiervoor 15 miljoen frank bijeenbrengen. Tijdens de nabije toekomst worden de volgende stappen voorzien :

vereenvoudigen van de aangifteplicht. Zo zullen kleine producenten vrijgesteld worden van de aangifteplicht

- verder onderzoek naar de mogelijkheden van mestverwerking ;
- een gebiedsgericht vestigingsbeleid ;
- een verscherping van de bemestingsnormen.

Belangrijk hierbij is dat de minister beslist heeft de stuurgroep waarin zowel wetenschappers, landbouworganisaties als milieubeweging vertegenwoordigd zijn, een volwaardig mestactieplan voor te leggen om uiteindelijk tot de ecologisch verantwoorde bemestingsnorm te komen tegen 2001. Men dient zich te realiseren dat deze einddatum geen decennium meer van ons verwijderd is. Een constructieve en coöperatieve houding van alle participanten in deze stuurgroep is dan ook onontbeerlijk. De fase van het grote gelijk of het negeren van het probleem is onherroepelijk voorbij.

Wat het bodembeleid in het algemeen betreft, wordt momenteel gewerkt aan de oprichting van een interdisciplinaire bodemcommissie teneinde een gecoördineerd bodembeleid uit te werken. Deze bodemcommissie heeft tot doel een interim bodembeleid uit te werken om actieplannen op te zetten ten aanzien van bodemproblemen zoals verdroging, verzuring, vermessing en black-points.

6. Natuur- en groenbeleid

Resultaten van vergelijkend populatieonderzoek wijzen op een voortdurende achteruitgang van het aantal planten- en diersoorten. De voornaamste oorzaak is het verlies aan biotopen, de versnippering van de open ruimte en de verslechtering van de milieukwaliteit. Slechts 0,66 procent van het Vlaamse grondgebied heeft het statuut van natuurreservaat, slechts 8,5 procent van de oppervlakte is bebost. Dit is een weinig comfortabele situatie om het noodzakelijke natuurbehoud en natuurontwikkeling op het getouw te zetten. Voldoende natuur en open ruimte wordt echter als een onontbeerlijke voorwaarde beschouwd om tot een leefbare en duurzame samenleving te komen.

Om tot een duurzaam natuurbehouds- en ontwikkelingsbeleid te komen heeft de natuur voldoende ruimte nodig. Daarom wordt het concept van de Groene Hoofdstructuur verder uitgewerkt. De afbakening van de verschillende gebiedscategorieën, namelijk de natuurkerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en verbindingsgebieden wordt momenteel onderworpen aan een overleg per provincie met alle betrokken administraties. In een tweede fase — voorjaar 1993 — zal dit overleg uitgebreid worden tot alle betrokken besturen en alle betrokken maatschappelijke groeperingen, dit om medio 1993 tot een definitieve afbakening te komen.

In afwachting wordt echter al gestart met “ecologische impulsgebieden,, . In deze gebieden wil de minister door een bundeling van krachten en middelen, zowel van de overheid als van de privé-sector, op korte termijn tot resultaat komen voor wat het behoud en de ontwikkeling van natuurwaarden betreft. Een projectcoördinator zal in samenwerking met een uitvoerende projectgroep een beheersvisie uitwerken gekoppeld aan een operationeel programma. In dit programma zullen prioriteiten opgenomen worden inzake de verwerving van natuurgebieden, beheer van deze gebieden, investeringen inzake natuurontwikkeling (oeverherstel, . . .) educatie- en sensibiliseringsprojecten naar de betrokken bevolking toe. In totaal werd in de begroting 1993 660 miljoen frank uitgetrokken voor aankopen in het kader van de Groene Hoofdstructuur, die dus, naar analogie met de bekkenaanpak in

de waterzuivering, ook zullen worden geconcentreerd in de ecologische impulsgebieden en natuurkerngebieden.

Het Regionaal Landschap is een ander instrument om een gebiedsgericht beleid te voeren. Via vijf recent goedgekeurde projecten zal in het veld worden onderzocht of het regionaal landschap als overlegstructuur tussen alle sociale, economische, cultureel-historische natuurwaarden en belangen, een efficiënt instrument is om het facet natuurbehoud te integreren in het ontwikkelingsbeleid van een regio.

Speciale aandacht in deze sector moet gaan naar de bossen, niet in het minst omdat bomen een belangrijke rol spelen in de CO₂-problematiek. Dit jaar is onder meer als thema van de week van het bos, dan ook niet voor niets bosuitbreiding gekozen. Bebossing kan onder meer als sanering van licht verontreinigde gronden en oude opslagplaatsen van afval, een waardevol alternatief zijn. Deze bosuitbreiding mag echter niet gebeuren ten koste van bestaande natuur- en landschappelijke waarden.

Als besluit van dit hoofdstuk over de groene sectoren, geeft de minister nog een overzicht van een aantal interessante cijfers met betrekking tot uitgaven in deze sectoren. Zo werden de kredieten voor aankopen van natuurgebieden en voor de natuurontwikkeling op twee jaar tijd gevoelig verhoogd :

— artikel 71.61. (aankoop natuurgebieden door het gewest)

1991 : 305 miljoen frank

1992 : 355 miljoen frank

1993 : 355 miljoen frank

— Lopende uitgaven voor de uitbouw van het natuurontwikkelingsplan (Groene Hoofdstructuur, natuurontwikkelingsprojecten (artikel 25 MINA-fonds) :

1991 : —

1992 : 300 miljoen frank

1993 : 285 miljoen frank

— Kapitaalsuitgaven (natuurontwikkeling, bosaanleg) (post 3.5 MINA-fonds) :

1991 : 15 miljoen frank

1992 : 205 miljoen frank

1993 : 305 miljoen frank

7. Drinkwater

Tot slot gaat de minister nog even in op het aspect drinkwatervoorziening, dat misschien iets minder thuishoort in de milieusector, hoewel het zowel naar het kwalitatieve als het kwantitatieve aspect toe hoe langer hoe duidelijker wordt dat drinkwatervoorziening nauw gelieerd is met de kwaliteit van zowel het oppervlakte- als het grondwater.

In 1991 werd in Vlaanderen 1,180 miljoen m³ drinkwater verbruikt. In 1986 was dit nog maar 1,045 miljoen m³. Op amper vijf jaar tijd een stijging van nagenoeg 13 procent. Dergelijke evolutie is in se onhoudbaar, zowel naar het kwantitatieve als het kwalitatieve aspect toe. De minister denkt dat het nog tijd is om zowel op vlak van distributie als productie tot een rationalisering te komen. De vraag is of voor elke toepassing ook echt effectief drinkwater gebruikt moet worden.

Daarom wil de minister voor Vlaanderen een globaal drinkwaterprogramma uitwerken, met de volgende uitgangspunten :

— Water als levensnoodzakelijk produkt voor de bevolking : de vrijwaring van de verbruiker en zijn rechten is cruciaal : rentabiliteit mag niet louter het criterium zijn voor drinkwatervoorziening ;

— water als ecologisch schaars goed : de onttrekking aan het milieu mag niet in onbeperkte mate gebeuren. Drinkwater dient prioritair aangewend te worden voor basisbehoeften, het gebruik voor luxe-situaties dient echt ontmoedigd te worden.

Binnen deze beperkingen moet een samenwerking tot stand komen tussen de waterdistributiemaatschappijen in het Vlaamse Gewest om via schaalvoordelen een betere service naar de consument en een rationeler beheer van de watervoorraden mogelijk te maken. Deze onderhandelingen zijn nog steeds aan de gang. De minister hoopt dat de betrokken partijen binnenkort een akkoord bereiken om de doelstellingen van het Vlaamse regeerakkoord ook waar te maken, namelijk het vrijwaren van de publieke controle over de drinkwatersector, het garanderen van een Vlaamse verankering en het tegengaan van versnippering.

De middelen tot subsidiëring van de investeringen van de drinkwaterdistributiemaatschappijen werden teruggeschoefd : van 200 miljoen frank in 1991, tot 100 miljoen frank in 1993. Na de herstellingsoperatie zal dit opnieuw worden geëvalueerd.

Besluit

In de politieke wereld is, door het jarenlange sensibiliseringswerk vanuit de milieubeweging, stilaan een consensus gegroeid over de ernst en de omvang van de problematiek. Men heeft echter in politieke kringen onvoldoende beseft dat een aanpak van het milieuprobleem ten gronde, een ingrijpende wijziging vergt van ons produktie- en consumptiepatroon, in feite een hele “ecologische modernisering”, van onze samenleving, waarbij in ernstige mate moet afgewogen worden in welke mate het collectieve belang in casu het milieu — primeert op het individuele belang. Een belangrijke vraag voor een ruim politiek debat, waartoe de beleidsbrief hoopt een bijdrage te leveren.

II. BESPREKING

1. Algemeen

Parlementaire vragen

De minister moet gegevens ter beschikking stellen over het milieubeleid. Soms is het volgens een lid voor de parlementsleden moeilijk aan die gegevens te geraken. Meestal kan men bij de administratie terecht. In noodgevallen, als de administratie niet antwoordt, worden er parlementaire vragen gesteld. Soms verwijst de administratie zelf naar het kabinet voor een antwoord.

De minister zegt hierop dat personeel in de administratie soms zeer druk benomen is met het beantwoorden van vragen van parlementsleden naar statistische en andere gegevens, waardoor hun normaal werk blijft liggen. Door de evolutie naar een beperking van het personeel van de kabinetten, zijn ook daar de mogelijkheden beperkt om op alle mogelijke vragen te antwoorden. De minister stelt vast dat het aantal vragen van parlementsleden in de afgelopen periode enorm gestegen is en dat dit een nefaste invloed heeft op de goede

werking van de administratie. Hij is voor het overige van oordeel dat de gegevens waarnaar wordt gevraagd dikwijls terug te vinden zijn in de jaarverslagen die instellingen en diensten produceren. Het is aan de leden om zelf deze gegevens op te zoeken.

NIMBY-syndroom

Het not in my backyard-syndroom stelt grote problemen voor het milieubeleid. De vraag is wat eraan kan worden gedaan. Een lid ziet een oplossing in een doorgedreven milieu-educatie van de bevolking. De psychologische factor mag echter niet worden onderschat. De burgers zijn verontrust door de alarmerende berichten die over het milieu worden verspreid.

Milieu- en natuureducatie is een belangrijk instrument voor het vergroten van het maatschappelijk draagvlak voor een offensief beleid, antwoordt de minister. Onderzoek in het buitenland wijst ook uit dat milieu-educatie een proces van lange duur is ; waarbij vooral de sociale controle een belangrijke rol speelt in het tot stand komen van gedragswijzigingen. De onmiddellijke impact van de gevoerde campagnes wordt als eerder gering erkend.

Uit het advies van de MINA-raad van 4 juni 1992 blijkt dat er weinig coherentie en coördinatie bestaat in het beleid ter zake. De besturen, administraties en parastatalen nemen los van elkaar diverse initiatieven. Volgens de MINA-raad moet de oorzaak worden gezocht in het ontbreken van een administratieve cel bevoegd voor milieu- en natuureducatie. De MINA-raad pleit ervoor om een apart centrum op te richten met een coördinerende en integrerende rol ten aanzien van de bestaande initiatieven.

De minister heeft gevraagd dit voorstel verder te onderzoeken en in overleg met de administratie meer onderbouwde voorstellen te doen. Dit moet echter kritisch worden onderzocht. Er wordt namelijk al te veel heil verwacht van het steeds opnieuw oprichten van nieuwe diensten.

In dit kader vermeldt de minister nog dat het de bedoeling is om een project "Groene en Gezonde School,, op te zetten. Een dergelijk project heeft volgens hem een grote educatieve waarde en draagt op termijn bij tot de verbreding van het maatschappelijk draagvlak van een offensief milieubeleid.

MINA-raad

Een lid vraagt of de MINA-raad zijn adviesverlenende rol reeds speelt. Heeft de MINA-raad bijvoorbeeld advies uitgebracht over het programmadecreet ?

De MINA-raad heeft aangekondigd klaar te zijn met een advies op 5 november. Dit is dus te laat. De minister is van oordeel dat de MINA-raad genoeg middelen heeft om binnen de aangegeven termijnen advies uit te brengen. Het gaat echter om een nieuwe adviesraad, die nog niet voldoende ervaring heeft in het op punt stellen van een efficiënte werking. De adviezen van de MINA-raad zullen ter beschikking van de Commissie worden gesteld, wanneer ze bij de minister zijn ingediend.

VLAREM

De minister wordt verder door een lid herinnerd aan zijn voornemen om VLAREM in de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbewoud te laten bespreken.

De minister zegt dat dit op het juiste moment moet gebeuren. In de loop van de maand december zullen alle preliminaire adviezen zijn ingediend. Daarna zal de Vlaamse rege-

ring een beslissing nemen. De minister stelt voor VLAREM in de Commissie te bespreken na het indienen van de adviezen, maar nog voor de definitieve beslissing van de Vlaamse regering.

VLAREM 1 en II worden volledig herzien. De indelingslijst van de sectoren op economisch vlak is een zeer moeilijke technische kwestie, waaraan nog wordt gewerkt door het VITO. VLAREM II wordt, zoals het nu is reeds gepubliceerd. Het vertalen van dit omvangrijke reglement neemt echter heel wat tijd in beslag, zodat er nog enige vertraging is.

Wat er in de Commissie kan worden besproken is de evaluatie van VLAREM 1 en II en de herziening van het reglement dat er uit zal voortvloeien en dat volgend jaar zal worden gepubliceerd. In afwachting worden de vergunningen uitgereikt op basis van de bestaande tekst van VLAREM. Zolang VLAREM II niet in het Staatsblad is gepubliceerd geldt de richtlijn dat de vergunningen toch al hierop moeten worden gebaseerd.

Handhavingsbeleid

Een lid vraagt of er concrete initiatieven worden genomen voor samenwerking tussen de milieu-inspectie en het parket.

De minister antwoordt hierop dat de Vlaamse regering op 4 november 1992 akte heeft genomen van zijn initiatief om deze samenwerking te bevorderen. De minister zal aan de minister van Justitie voorstellen om in gezamenlijk overleg een coördinatiestructuur ter bevordering van de samenwerking tussen de gerechtelijke overheden en de gewestelijke milieu-inspecties op te richten. Daar het justitieel beleid federaal is georganiseerd, en een uitbreiding van de samenwerking tot de andere gewesten de effectiviteit van het handhavingsbeleid alleen kan verhogen, zal de minister voorstellen deze problematiek te behandelen op een bijzondere vergadering van de Interministeriële Conferentie Leefmilieu, die voor de behandeling van dit agendapunt zou worden uitgebreid tot de minister van Justitie.

Het overleg zou op twee niveaus worden georganiseerd :

- op federaal niveau : een regelmatige bijeenkomst van de procureurs-generaal en de leidende ambtenaren van de drie gewestelijke milieu-inspecties (voor het Vlaamse Gewest : de Inspecteur-generaal van het Bestuur Milieu-Inspectie). Op deze vergaderingen zouden algemene beleidslijnen en prioriteiten van het milieuhandhavingsbeleid kunnen worden bepaald, en afspraken gemaakt voor intergewestelijke samenwerking voor de bestrijding van bepaalde vormen van milieucriminaliteit. Dit overleg zal ertoe bijdragen het openbaar ministerie te informeren over de gewestelijke milieubeleidsprioriteiten en de administratieve en strafrechtelijke handhaving beter op mekaar af te stemmen ;

- op provinciaal niveau : regelmatige coördinatievergadering tussen het openbaar ministerie (een coördinerend magistraat van het parket-generaal en de substituten belast met milieuzaken in elk van de gerechtelijke arrondissementen) enerzijds en de hoofdinspecteur-directeur van de buitendienst van het Bestuur Milieu-inspectie anderzijds. Ook rijkswacht en gerechtelijke politie zouden bij dit overleg betrokken kunnen worden.

Op dit niveau zouden de algemene beleidslijnen in de praktijk worden vertaald, concrete afspraken worden gemaakt in verband met samenwerking en taakverdeling en in gezamenlijk overleg gerichte handhavingsacties worden georganiseerd. Deze acties zouden gericht moeten worden op een maximaal milieurendement.

De strafrechtelijke aansprakelijkheid van de rechtspersonen is nog altijd niet geregeld. Dit heeft al aanleiding gegeven tot heel wat vrijspraken van aangeklaagde bedrijven. Een lid vraagt of daar kortelings verandering in zal komen ?

De minister verklaart dat het tot nu toe voor het Vlaamse Gewest onmogelijk was om in het kader van zijn bevoegdheden de strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen voor milieudelicten, die inderdaad noodzakelijk is voor een doelmatige handhaving van het milieurecht, in te voeren. Deze materie is immers geregeld door het nationale strafrecht, waarvan de gewesten niet mogen afwijken.

Met het Sint-Michielsakkoord zal hierin verandering komen. Door de wijziging van artikel 11 van de bijzondere wet zal de bevoegdheid van de gewesten op strafrechtelijk gebied worden uitgebreid, en wordt het mogelijk “voor bijzondere gevallen,, bijvoorbeeld voor milieudelicten, van Boek 1 van het Strafwetboek af te wijken.

Op basis van die nieuwe bevoegdheden zal aan de Vlaamse Raad een ontwerp van decreet betreffende de strafsancities in het milieurecht worden voorgelegd, gebaseerd op de voorstellen van de Commissie Bocken, waarin de strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen voor milieudelicten zal worden erkend.

Milieuadministratie

De VMM heeft een dienst milieuplanning. Een lid vraagt wat dan nog de taak is van het Bestuur Algemeen Milieubeleid van de Vlaamse Gemeenschap ?

Aansluitend bij deze opmerking stelt een ander lid vast dat de VMM de opdracht zou krijgen om voor het opstellen van het milieubeleidsplan Vlaanderen, een situatieschets te maken van de toestand van het leefmilieu. Is dit er al en wat is de bedoeling van dit initiatief ?

Hierover verstrekt de minister de volgende inlichtingen :

De VMM moet in samenwerking met AMINAL en de andere Vlaamse milieu-instellingen een geïntegreerde concrete planningsmethode uitwerken. Op basis hiervan moet de VMM binnen een termijn van twee jaar een globaal milieurapport opmaken (status questionis van het milieu), moeten de sectorale milieubeleidsplannen door de ter zake bevoegde overheidsinstellingen worden opgesteld en moet het integraal milieubeleidsplan 1997 — 2002 vóór 1996 worden opgesteld.

De diverse administraties worden in die benadering verplicht om een gecoördineerde meerjarenplanning uit te werken. Deze benadering wordt ook reeds in de bekkenwerking ingebouwd teneinde een geïsoleerde fragmentaire aanpak van milieu-investeringen te vermijden.

In deze aanpak krijgt iedere administratie een duidelijke opdracht :

— VMM : opmaak van het integraal milieubeleidsplan als milieumaatschappij

— VMM, AMINAL, OVAM, VLM, enz. : sectorale beleidsplannen.

Het Bestuur Algemeen Milieubeleid van AMINAL heeft naast de opdracht tot algemene coördinatie en organisatie van de bestaande en nog op te richten bekkencommissies (wat een uiterst veeleisende en essentiële basisopdracht is) eveneens als opdracht om op de diverse terreinen technisch — beleidsmatige assistentie te verlenen. Zo zal onder andere

de invulling van de optie “geïntegreerde aanpak waterkwaliteit waterkwantiteit — natuurbehoud,, door dit bestuur moeten gebeuren.

Er is dus zeker geen sprake van het overbodig maken van diensten. Het is juist door een duidelijke taakomschrijving en het uitbouwen van verplichte overlegstructuren zoals de bekkencommissies dat de milieu-administraties op elkaar zullen worden afgesteld. Dit zal ook decretaal worden vastgelegd.

Zijn er bij AMINAL ambtenaren belast met de opvolging van internationale of gewestoverschrijdende milieumateries, vraagt een volgende spreker. Zo is de afhandeling van de CFK-problematiek voor een groot stuk afhankelijk van de samenwerking tussen het nationaal en het gewestelijk niveau. Bestaat er zoiets als een internationale milieucel in de Vlaamse administratie ?

De minister antwoordt dat er binnen de Vlaamse Administratie geen zogenoemde internationale milieucel bestaat. Elk bestuur en elke pararegionale is belast met de opvolging van de gewestoverschrijdende aspecten die binnen hun bevoegdheid vallen.

Binnen de administratie is het hoofdzakelijk het Bestuur Algemeen Milieubeleid dat belast is met deze problematiek, voor zover die niet expliciet tot het deeldomein van een ander bestuur behoort.

Door de nieuwe internationale bevoegdheden van de gemeenschappen en gewesten zal de betrokkenheid van het Gewest bij internationale milieuzaken verder toenemen. Daarom wordt in de beleidsbrief aangekondigd dat de oprichting van een internationale cel binnen AMINAL zal worden onderzocht.

MER-reglementering

Voor grote infrastructuurwerken zou er volgens een lid een MER-reglementering moeten worden uitgewerkt. Het is nodig dat er hiervoor een decreet komt. Omdat dit dringend is, moet er eventueel aan een nooddecreet worden gedacht.

De minister antwoordt dat het regeerakkoord inderdaad voorziet dat er een MER-decreet zal worden uitgewerkt. Hij is evenwel van oordeel dat het initiatief moet kaderen in de voorstellen die momenteel worden uitgewerkt door de Commissie Bocken. Het boekdeel “MER,, van het nieuwe kader-decreet zal prioritair worden afgewerkt.

In afwachting hiervan werd aan de administratie opdracht gegeven om op korte termijn beleidsvoorstellen te doen teneinde de reeds bestaande MER-reglementering te verfijnen. Deze verfijning van de MER-reglementering heeft onder ander betrekking op de volledigheid van het MER (met voldoende aandacht voor te onderzoeken alternatieven) en het oprichten van een onafhankelijke toetsingscommissie die instaat voor de kwaliteitscontrole van de opgestelde rapporten.

Het is de bedoeling deze aangelegenheid te kaderen binnen de verdere evaluatie van Vlarem. Zo zal onder andere de eventuele MER-plicht aan de indelingslijst worden gekoppeld.

Subsidiëring milieuverenigingen

De huidige subsidiëring van private milieuverenigingen schijnt aldus een lid, problemen te geven. Zo zou de BBL met het huidige toelagesysteem 2 à 3 miljoen frank minder krijgen dan voordien. In hoeverre kan de subsidiëring aange-

past worden zodanig dat deze vereniging minstens haar huidige werking kan handhaven ?

De minister zegt dat de subsidiëring van de milieuverenigingen wordt geregeld via het besluit van de Vlaamse executieve van 3 juni 1992 (BS 4 augustus 1992). De erkenningsvoorwaarden worden er onder andere in omschreven. Er is 50 miljoen frank uitgetrokken voor de subsidiëring. Het is vooralsnog niet duidelijk hoeveel en welke milieuverenigingen er voor subsidie in aanmerking komen. Daarom weten we ook niet of het vooropgestelde bedrag wel voldoende is. Bij de begrotingscontrole zal blijken of er meer middelen nodig zullen zijn om alle erkende verenigingen te subsidiëren.

De minister stelt verder dat het inderdaad zo is dat de subsidiëring van de BBL door de nieuwe regeling negatief kan worden beïnvloed. Het is voor hem echter duidelijk dat deze vereniging niet mag worden drooggelegd. Als het niet mogelijk is om meer middelen voor de subsidiëring van de milieuverenigingen te krijgen, kan er eventueel worden gedacht aan een verstrenging van de erkenningscriteria.

Convenanten

Er worden enkele vragen gesteld over de provinciale milieuconvenanten. Waarom moeten er provinciale milieuconvenanten worden afgesloten ? Hoever staat het hier mee ? Worden in die convenanten gewestelijke milieubeleidsplannen opgenomen ?

De minister verwijst naar hoofdstuk IV, Instrumenten, van de beleidsbrief waar in paragraaf F, Gemeentelijk milieubeleid, dieper wordt ingegaan op de bedoeling van de provinciale milieuconvenant (zie stuk 236 (1992-1993) — nr 1, p. 95).

De minister zegt dat met de gemeenten reeds milieubeleidsovereenkomsten zijn afgesloten met betrekking tot de gemeentelijke milieu- en natuurontwikkelingsplannen, de milieu-inventaris, de jaarlijkse beleidsnota's en de selectieve inzameling van huishoudelijk afval.

Het formuleren van een gewestelijk natuur- en milieubeleid en het uitwerken per sector van een rapport en een plan, kan echter enkel alleen gebeuren na grondige analyse van alle milieuvraagstukken.

Deelprojecten, zoals bijvoorbeeld in het geval van ontwatering en grondwaterverontreiniging, die de gemeentegrenzen overschrijden moeten op een gecoördineerde wijze kunnen worden aangepakt en begeleid. De provincie is hier als voogdijoverheid het best geplaatst om deze coördinatie op zich te nemen. Om de milieuvraagstukken te kennen moet men over de nodige gegevens en informatie beschikken die door de gemeenten en provincies ter beschikking worden gesteld. Een kanalisatie van gegevens en informatie is hier aangewezen.

Opdat de gemeentelijke milieubeleidsplannen op mekaar zouden aansluiten — milieuverontreiniging en natuurontwikkeling is nu eenmaal grensoverschrijdend — voorziet het voorstel van convenant een coördinatie op provinciaal vlak van het milieu- en natuurbeleid. De gemeentelijke milieu- en natuurbeleidsplannen moeten zich inpassen in het op provinciaal niveau gecoördineerd plan, dat zich op zijn beurt dient in te passen in het gewestelijk plan.

Het voorstel voorziet in de bijstand van de provincies aan de gemeenten en de coördinatie op provinciaal niveau van de gemeentelijke milieubeleidsovereenkomsten, waardoor de

provincies één coördinator voor milieu en één coördinator voor natuur aanstellen.

De duur van de milieubeleidsovereenkomst wordt afgesloten voor een periode van 5 jaar (vanaf 1/01/93 tot 31/12/97). Dit betekent één jaar langer dan het gemeentelijk convenant.

Tijdens de duur voert de provincie gegevens in de milieudatabank in en zorgt zij voor het beheer van de gegevens en de actualisering ervan. De in de milieudatabank ingevoerde gegevens omvatten tenminste de milieu- en grondwatervergunningen, afgeleverd door de Bestendige Deputatie. De provincie moet hiervoor een informatieverantwoordelijke aanstellen.

De jaarlijkse kosten verbonden aan het provinciale convenant zijn gelijk aan :

— een forfaitaire kost van 1.250.000 frank voor de uitbouw van de milieudatabank ;

— de oppervlakte van de provincie in ha x 10 fr/ha ;

— het inwonersaantal van de provincie x 1 fr/inwoner.

Om de kosten voor de provincies te vergoeden wordt een gedeelte van de geïnde Vlarem-dossierkosten teruggestort naar de provincies.

Na verschillende overlegvergaderingen met de vijf provincies is men tot een definitieve overeenkomst gekomen die langs administratieve weg (Inspecteur van Financiën) zal overgemaakt worden aan het kabinet.

Duurzame ontwikkeling

Is er een inbreng van het Vlaamse Gewest in de Commissie Duurzame Ontwikkeling, wordt door een lid gevraagd.

De minister antwoordt dat er onder deze benaming twee initiatieven kunnen worden bedoeld.

Indien het om de UNO-commissie gaat, die zich zal buigen over de opvolging van Agenda 21 en waarvan de oprichting op de Conferentie van Rio is beslist, moet worden opgemerkt dat de organisatie, bevoegdheden en samenstelling van deze commissie nog dienen te worden bepaald door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Het ziet ernaar uit dat het een commissie met beperkt lidmaatschap wordt, waarvan niet alle lidstaten van de UNO permanent lid zullen zijn. Het is dus lang niet zeker dat België lid zal zijn van deze commissie. Indien België lid wordt, zal het Vlaamse Gewest betrokken worden bij de bepaling van het Belgische standpunt via coördinatievergaderingen georganiseerd door het ministerie van buitenlandse zaken, zoals dit ook het geval was voor de Conferentie van Rio zelf.

Indien het om de Nationale Raad voor Duurzame Ontwikkeling gaat, waarvan de oprichting door minister Onkelinx is aangekondigd, moet worden benadrukt dat het om een adviesorgaan op federaal niveau zou gaan, waarvan door de minister wordt aangenomen dat hij advies zal uitbrengen over de uitvoering van Agenda 21 in het kader van de federale bevoegdheden. Overlapping met de bevoegdheden van de regionale adviesraden, zoals de MINA-raad, moet worden vermeden. De samenstelling van de nationale raad ligt nog niet vast, maar minister Onkelinx heeft aangekondigd dat er ook vertegenwoordigers van de gewesten in zouden worden opgenomen.

2. Water

De extra-middelen die worden uitgetrokken voor de aanleg van gemeentelijke rioleringen geven aanleiding tot een aantal opmerkingen van leden. Het gaat om 500 miljoen frank uit de begroting van het MINA-fonds. Hoe zal dit geld worden verdeeld ? Zal dit via Aquafin gebeuren ? Welke normen en criteria zullen er voor worden gehanteerd ?

Kan de planning van Aquafin niet in botsing komen met de gemeentelijke autonomie ? Aquafin legt collectoren en prioritaire rioleringen aan. Gemeenten kunnen soms eigen rioleringswerken hebben, die niet passen in de planning die door Aquafin wordt uitgewerkt. Hebben Aquafin of de Vlaamse regering de mogelijkheid om hier dwang op de gemeenten uit te oefenen, zodat zij hun rioleringsplannen in het groter geheel inschakelen ?

In de waterzuivering krijgen de prioritaire bekkens veel extra middelen. Dit gaat tot 25 procent van het totaal van hetgeen beschikbaar is, volgens een lid. Waarschijnlijk zal een groot gedeelte hiervan worden besteed aan de aanleg van rioleringen. Zou het daarom niet beter zijn de gemeenten in de prioritaire bekkens uit te sluiten van de 500 miljoen extra subsidies die voor rioleringen worden uitgetrokken.

Dit lid vindt ook dat de gemeenten zelf moeten bijdragen tot de extra inspanningen die er voor het aanleggen van rioleringen worden gedaan. Ook het Investeringsfonds moet hier kunnen tussenkomen.

Wordt met het institutionaliseren van extra middelen voor rioleringen geen nieuw fondsensysteem op het getouw gezet, dat in andere sectoren de geldmiddelen doet inkrimpen ?

De minister zegt dat het zijn beleidsoptie is om goedgekeurde en uitgevoerde investeringsprogramma's maximaal te laten renderen door een tijdelijke bijkomende financiële aanmoediging voor de versnelde aanleg van gemeentelijke rioleringen. Daarvoor worden de volgende opties genomen :

De bijkomende middelen moeten prioritair worden aangewend in de prioritaire bekkens, gekoppeld aan goedgekeurde programma's en dit reeds in het programma voor 1993. De uitvoering van de projecten gebeurt door Aquafin. Er worden contractuele overeenkomsten opgesteld inzake de financiering tussen de gemeenten en Aquafin. Het maximale percentage van de subsidiëring door de overheid moet nog worden bepaald. Dit kan bijvoorbeeld 50 procent van de kosten zijn. De gemeenten moeten immers zelf ook een inbreng leveren.

De stand van zaken in deze materie is als volgt :

Voor eind december 1992 zal er een besluit van de Vlaamse regering worden getroffen, dat ingaat op 1 januari 1993. Dat besluit wordt voorbereid in overleg met de VMM, AMINAL en Aquafin. Het besluit zal bepalen dat Aquafin bij de uitvoering van de haar opgedragen projecten alle werken volledig voor haar rekening neemt die onafscheidelijk met het werk verbonden zijn. De subsidies worden voorbehouden voor de aanleg van aanvullende rioleringen (met enkel herstel wegens). De subsidietoekenning wordt tegelijk met de goedkeuring van het technisch plan goedgekeurd

De minister wijst er verder nog op dat de investeringen in de prioritaire bekkens collectoren, persleidingen en zuiveringsstations betreffen. De opgenomen prioritaire rioleringen betreffen verbindingsrioleringen die relevante lozingspunten op een collector moeten aansluiten. Het budget voor rioleringen is dus zeker niet overbodig in de prioritaire bekkens.

Tenslotte verklaart de minister nog dat er slechts een tijdelijk budget wordt gecreëerd, er is dus geen sprake van een nieuw fonds.

Een lid vraagt of er geactualiseerde rioleringsplannen zijn. Hij vraagt een overzicht van de investeringen die er zullen gebeuren in het kader van de AWP's.

Zal de capaciteit van de zuiveringsstations groot genoeg zijn om al het afvalwater te verwerken dat door de nieuwe collectoren wordt aangevoerd ?

Door de groei van de afvalwaterzuivering zullen we volgens dezelfde spreker worden geconfronteerd met het probleem van het zuiveringsslib. Er mag geen slibberg ontstaan. Wordt er in de begroting rekening mee gehouden dat dit een probleem is dat zich in de volgende jaren acuut zal gaan stellen ?

De minister antwoordt dat op basis van enerzijds de VMM-lozingspunteninventaris en anderzijds de aan Aquafin opgedragen modelleringsstudies bij de uitwerking van de opgedragen investeringsprogramma's de geactualiseerde rioleringsplannen (TRP's) ter beschikking zullen komen. Al die informatie zal worden ingebracht in de gewestelijke rioleringsdatabank (als onderdeel van de milieudatabank) en ter beschikking staan van alle betrokken instanties.

Wat de capaciteit van de zuiveringsstations betreft zegt de minister dat voor alle bestaande zuiveringsstations van de VMM progressief wordt gewerkt aan een optimalisatie en renovatieprogramma. In de begroting is ter zake 700 miljoen frank uitgetrokken (inclusief uitbouw meetnetten). Deze optimalisatie houdt uiteraard in dat wordt ingespeeld op de bijkomende vuilvrachten die worden aangevoerd. Voor de Aquafin — RWZI's wordt uiteraard direct rekening gehouden met de verwachte vuilvrachten. Gelet op de rioleringsgraad wordt daarbij in een aantal gevallen voor een gefaseerde uitbouw gekozen. De kostprijs van de slibverwerking wordt uiteraard in de begroting van de VMM en Aquafin ingebouwd.

Over het beschikbare bedrag van 700 miljoen frank verklaart de minister nog dat de VMM dit bedrag zegt nodig te hebben voor de volledige renovatie van de RWZI's, die moet gebeuren voordat die door Aquafin zullen worden overgenomen. Deze kwestie is een belangrijk onderdeel van de waardebepaling die van de RWZI's zal worden opgemaakt. De installaties moeten aangepast zijn aan de bijkomende eisen die aan Aquafin worden gesteld, zoals de nutriëntenverwijdering.

De Minister is volgens een volgende spreker geen voorstander van grootschalige projecten voor waterzuivering in landelijke gebieden. Het investeringsprogramma spreekt dit echter tegen. Slechts een zeer klein gedeelte van de kredieten gaat naar kleinschalige waterzuiveringsprojecten.

Bovendien wordt vastgesteld dat men doorgaat met het aansluiten van industrieparken op collectoren en zuiveringsstations. Daarmee zal het probleem van de lozing van zware metalen in het afvalwater nooit worden opgelost.

Op deze opmerkingen antwoordt de minister dat het investeringsprogramma 1994 en gedeeltelijk dat van 1995 voor advies werd voorgelegd aan de bestaande bekkencommissies. Er werden ter zake geen opmerkingen gemaakt. De basisdossiers werden vooraf aan de leden opgestuurd.

Het overgrote deel van de programma's betreft inderdaad grootschalige collectoren in de stedelijke en verstedelijkte

kernen waar centralisatie naar één RWZI de enige realistische mogelijkheid is.

Er werden echter wel degelijk meerdere kleinschalige RWZI's opgenomen. De minister citeert : Vleteren (1500 IE), Roesbrugge (1000 IE), Aalbeke (500 IE), Nukerke (1200 IE), Helkijn (2100 IE), Zandbergen (4000 IE), De Gavers (1000 IE) (Geraardsbergen), Lierde (2500 IE), Kanne (1300 IE), Gelmen (6000 IE).

Inmiddels worden de bekkencommissies opnieuw samengeroepen waarbij als eerste punt op de agenda staat : opmerkingen met betrekking tot de TRP-collectoren in het kader van de opmaak van het rollend investeringsprogramma '95 – '99. Bedoeling is de meestal grootschalige collectorenaanleg in landelijke gebieden in discussie te stellen.

In een volgende fase zal de even noodzakelijke sanering van de vele duizenden geïsoleerde woonkernen in de landelijke gebieden worden aangepakt.

Op de bekkencommissies zal Aquafin systematisch de door haar uitgewerkte collectorentracé's in discussie stellen teneinde de ecologisch en budgettair meest verantwoorde oplossing te kiezen.

Wat de aansluiting van industrieterreinen aangaat antwoordt de minister dat de optie is dat de grotere industriële vestigingen zelf zuiveren. Het is onzin te stellen dat alle industrieën (inclusief ambachtelijke bedrijven) zelf moeten zuiveren. Dat zou een sluitingsscenario voor duizenden bedrijven betekenen. De aansluiting van de industrieterreinen is derhalve een ecologische noodzaak bijvoorbeeld voor de verregaande verwijdering, door accumulatie van zware metalen in het actief slibproces op de RWZI's. Uiteraard moet via het vergunningenbeleid / heffingenbeleid regulerend worden bijgestuurd.

Het vergunningenbeleid alleen is niet voldoende om het probleem van de lozing van zware metalen op te lossen. Dikwijls zitten we nog met oude vergunningen, die voor een lange termijn zijn uitgereikt. Die vergunningen kunnen niet zomaar worden ingetrokken of gewijzigd. Dit kan alleen maar als er nieuwe elementen zijn, wat niet altijd het geval is.

Ook over de bekkencommissies worden enkele vragen gesteld. Wat is hun rol en hoe verloopt hun werking ? Hebben zij inspraak bij het opstellen van de waterzuiveringsprogramma's of moeten zij eerder zorgen voor een begeleiding bij het uitvoeren ervan ? In elk geval hebben de bekkencommissies de documenten met de investeringsprogramma's, waarover zij moesten adviseren, erg laat gekregen. Een lid merkt ook op dat de bekkencommissies geen enkele wettelijke basis hebben.

Over de juridische onderbouw van de bekkencommissies zegt de minister dat er ter zake wordt gewerkt aan een concreet voorstel waarbij vertrokken wordt van een geïntegreerde beleidsaanpak waarin zijn inbegrepen : waterkwaliteit (emissie, immissie, investeringen, vergunningen, inspectie), waterkwantiteit (bevaarbare en onbevaarbare waterlopen, polders en wateringen) en natuurbehoud (landinrichting, waters en bossen, VLM) .

Momenteel bereiden de 4 stuurgroepen van de bestaande bekkens de plenaire vergaderingen voor die gepland zijn op volgende data :

- Denderbekken : 17.11.'92
- Netebekken : 25.11.'92
- Ijzerbekken : 01.12.'92
- Demerbekken : 08.12.'92

Er zullen vier punten ter bespreking worden voorgelegd :

- voorbereiding rollend investeringsprogramma '95 — '99 ;
- inventarisatie vergunde en geloosde industriële vuilvrachten ;
- uitvoering investeringsprogramma's door Aquafin ;
- waterkwantiteitsbeheer : geplande projecten.

Op de daaropvolgende vergadering van de bekkens zullen twee punten ten gronde worden besproken :

- visie inzake waterkwantiteitsbeheer ;
- relatie waterkwaliteit — natuurbehoud.

Het bekken van de Bovenschelde zal in december worden opgestart.

De rol van de bekkencommissies in de overgangsfase is uiteraard adviserend. Essentieel is echter dat de diverse besturen en instanties in overleg een gezamenlijke beleidsvisie ontwikkelen voor het bekken waarvoor zij verantwoordelijk zijn.

Over de inning van de heffing voor de gezinnen merkt een lid op dat daarbij verleden jaar duidelijk één en ander is misgelopen. Door de veelvuldige klachten, zou de inning van een groot aantal heffingen in het gedrang zijn gekomen.

De minister zegt dat er ongeveer 100.000 klachten zijn toegekomen bij de VMM. Deze klachten waren veelal het gevolg van het moeilijk op elkaar afstemmen van de klantengegevens van de drinkwatermaatschappijen met de gegevens van het rijksregister. Bovendien is het vaststellen van de heffing op basis van het door de drinkwatermaatschappijen gekende waterverbruik geen perfect systeem. Zo zal de eigen waterwinning van gezinnen niet in de bestanden van de maatschappijen voor drinkwatervoorziening terug te vinden zijn. Een ander probleem is de AWW, die niet factureert op basis van waterverbruik. Deze maatschappij installeert geen tellers, maar int een forfaitaire bijdrage. Er zal bij deze maatschappij op moeten worden aangedrongen om in de toekomst ook het werkelijke verbruik te factureren.

De minister beklemtoont verder nog dat de heffingen moeten aanzetten tot rationeel drinkwaterverbruik. Daarom moet aan de consumenten duidelijk worden gemaakt dat heffing en waterverbruik aan elkaar gekoppeld zijn. Daarom is het nuttig om in de toekomst waterverbruik en heffing op één factuur te zetten. Een evaluatie zal later moeten uitmaken of de heffingen inderdaad enig effect op het verbruik hebben gehad.

Dekt de heffing van 600 frank per vervuilingsequivalent de kosten van de zuivering ? Om volledig kostendekkend te zijn, moet er volgens een lid waarschijnlijk een verhoging zijn.

Dit lid verwijst ook naar de uitspraak van het Arbitragehof over een klacht van een aardappelverwerkend bedrijf. Dit bedrijf zou volgens het Arbitragehof door de heffingen zijn gediscrimineerd. Wat zijn de implicaties van dit arrest ?

De tarieven van de heffingen voor meststoffenfabrieken die lozen op brak water zijn niet gewijzigd. Deze heffing is blijkbaar vastgesteld op basis van het convenant met BASF.

De heffingstarieven voor de gelatinefabrieken en voor de spiritus- en gistfabrieken zijn zeer laag. Het gaat hier in het

totaal om drie bedrijven. Waarom is men tegenover deze bedrijven zo tegemoetkomend ?

De minister antwoordt dat de VE-prijs (prijs per vervuilingseenheid) inderdaad op 600 frank wordt gehandhaafd. In welke mate deze 600 frank kostendekkend is, is moeilijk te stellen : dé verwerkingskost bestaat niet aangezien deze afhankelijk is van de toestand op het betrokken RWZI. Bovendien wordt de opbrengst van de afvalwaterheffing globaal in het MINA-fonds gestort en aangewend voor de financiering van de diverse uitgaven. Het MINA-fonds moet maximaal zelfbedruipend zijn, maar zal op termijn wellicht toch steeds meer behoefte hebben aan inbrengen uit de begroting.

De VMM heeft berekend dat de financiële implicaties van de bewuste uitspraak van het Arbitragehof als volgt te begroten zijn op basis van de aangiften voor 1991 :

— 1991 : een minopbrengst van ongeveer 23 miljoen frank indien alle betrokken bedrijven de toepassing van het arrest vragen

— 1992 : een minopbrengst van ongeveer 13 miljoen frank

— 1993 : een minopbrengst van ongeveer 4 miljoen frank

De budgettaire gevolgen zijn dus, volgens de minister zeer beperkt.

Over BASF zegt de minister dat het afgesloten milieuconvenant verder wordt gerespecteerd en dat de k-coëfficiënten ongewijzigd behouden blijven.

In het programmadecreet 1992 werden de k-coëfficiënten voor de gelatine- en osseïnesector verlaagd omdat uit een vergelijkende studie door de VMM is gebleken dat voor deze sector de k-factoren in 1991 in verhouding veel te hoog werden gesteld en dit op basis van de gehanteerde basisfilosofie zijnde de verhouding tussen sectoriële normen en de algemene normen. Er is dus geen sprake van bevoordeling van deze sector. In feite werd enkel geanticipeerd op het arrest van het Arbitragehof, aldus de minister. Hetzelfde kan gesteld worden voor de gistsector. Dit wordt trouwens in de memorie van toelichting cijfermatig aangegeven. De opsplitsing in aparte sectoren (gistsector en spiritussector) sluit aan bij de realiteit.

Dat de drie geïsoleerde sectoren zwaar vervuilende bedrijven omvat is juist maar in deze discussie niet relevant, aangezien moet worden vertrokken van het gelijkheidsbeginsel voor alle sectoren die in bijlage 2 worden vermeld. Dat is trouwens de basisredenering van het Arbitragehof. Het enige alternatief is het opheffen van bijlage 2. Dit wordt trouwens ook progressief gedaan, door zowel in 1992 als in 1993 de k-factoren met 2/5 van het verschil met de waarde 1 op te trekken.

3. Afval

De scheiding van huishoudelijk afval kan aanleiding geven tot problemen bij de afvalverbranding. Het bij de verbrandingsovens aangeboden afval moet een lage calorische waarde hebben. Dat betekent dat er een afremmend produkt in moet zitten. Het GFT-afval speelde die rol tot nu toe. Als dit systematisch uit het huishoudelijk afval wordt verwijderd bij gescheiden ophaling, dan wordt de calorische waarde van het te verbranden afval te hoog, waardoor er schade aan de ovens kan worden veroorzaakt. Wordt er aan dit probleem

gedacht bij het uitwerken van de plannen voor het gescheiden ophalen van het huisvuil ?

De minister antwoordt dat dit theoretisch inderdaad zo is, indien de selectieve inzameling beperkt zou blijven tot de inzameling van de natte of GFT-fractie. De bestaande ovens zijn immers geconcipeerd voor lage calorische waarden.

Dit gegeven hoeft echter niet te betekenen dat we moeten stoppen met de selectieve inzameling. Integendeel. Selectief inzamelen wil zeggen dat zowel de natte als de droge fractie afzonderlijk worden ingezameld met de doelstelling van recycling. Dit wil niet zeggen dat de calorische samenstelling aanzienlijk wijzigt. We hebben wel een ander soort samengestelde afvalstof maar niet noodzakelijk met een hogere calorische waarde.

Vandaag moet trouwens ook reeds met dit gegeven rekening worden gehouden. Het is de deskundigheid van de operator om in de oven partijen afval aan te brengen die steeds ongeveer dezelfde calorische waarde hebben. Dus in de toekomst zal nog meer deskundigheid van de stoker geëist worden om in juiste verhoudingen verschillende soorten afval met elkaar te mengen (waste to waste) om in de vuurhaard een voeding te hebben met calorische waarden die weinig fluctueren.

Een voorbeeld : indien de afvalstof te droog is qua samenstelling, kunnen andere natte soorten worden toegevoegd zoals bijvoorbeeld slib.

Er stelt zich volgens een lid in West-Vlaanderen een acuut probleem bij de afvalverbranding. Vooral in de vakantieperiodes is er een explosieve groei van de hoeveelheid te verwerken huishoudelijk afval. In de zomer moet men tot in Antwerpen om het Westvlaamse huishoudelijke afval kwijt te geraken. Hoe kan dit probleem worden opgelost als er geen bijkomende verbrandingscapaciteit komt ? De problemen waarmee de Westvlaamse intercommunales op dit ogenblik worden geconfronteerd zijn enorm.

De minister zegt te allen tijde het afvaltoerisme te willen vermijden. Door de intercommunales moeten noodplannen worden opgesteld. Tussen een aantal intercommunales werden reeds afspraken gemaakt. Deze samenwerking moet worden bestendigd en structureel vastgelegd.

In het afvalstoffenplan werd reeds aangekondigd dat de structuren inzake afvalverwijdering in Vlaanderen op andere schaalniveaus gebracht moeten worden. Dit wil niet zeggen dat de bestaande intercommunales op termijn moeten verdwijnen. Er moeten duidelijke afspraken, overeenkomsten en samenwerkingsverbanden worden vastgelegd.

De minister heeft de administratie, met name OVAM, de opdracht gegeven om concrete voorstellen te formuleren aangaande de samenwerkingsstructuren tussen de verschillende bestuurlijke instellingen, de intercommunales en de privé-installaties inzake afvalverwerking.

Er moeten ook aangepaste vormen worden gecreeërd zowel op het gemeentelijke en intercommunale vlak (gemeentebesturen), als op het provinciale vlak (provinciebesturen), als op het gewestelijk vlak (OVAM).

Een lid vraagt wat de verordenende kracht van het afvalstoffenplan is. Door opeenvolgende omzendbrieven is men van de termijnen in het plan afgeweken. Wat is de stand van uitvoering van het plan ? ,

De minister verklaart dat het milieuconvenant een vrijwillige overeenkomst is tussen de Vlaamse Gemeenschap en de steden en gemeenten. In de door het lid aangehaalde omzendbrief worden de strikte termijnen die opgelegd waren voor het uitvoeren van een aantal verbintenissen, verlengd. Door deze verlenging komt de minister tegemoet aan de wensen van de gemeenten, die onder meer bij monde van de vereniging van Steden en Gemeenten zulke verlenging van de termijnen gevraagd hebben. Uit de praktijk blijkt immers dat de planbepalingen niet gehaald kunnen worden en de gemeenten zijn vragende partij om af te wijken.

Het convenant heeft voor de gemeente inderdaad financiële gevolgen, met andere woorden : strikte uitvoering van het convenant zou betekenen dat de gemeente de vooropgestelde tussenkomsten niet kan krijgen. Anders gezegd : de doelstelling inzake selectieve inzameling en recuperatie van huisvuil, zoals KGA-inzameling en aanleg van containerparken, zullen niet uitgevoerd kunnen worden.

Met de omzendbrief komt de minister de steden en gemeenten derhalve tegemoet om de voorziene tussenkomsten niet te verliezen door de strenge voorwaarden op het vlak van termijnen te verlichten. De minister kon het ook strikt juridisch spelen, maar dan legde hij het afvalstoffenplan stil. Dit was voor hem het zware dilemma.

Immers, herziening van het afvalstoffenplan wil zeggen dat alle regelen die gelden voor het tot stand brengen ervan, van toepassing zijn zoals bij het opstellen van een nieuw plan met overeenkomstige inspraakprocedure (burgers, bedrijven, gemeenten, GOM's, OVAM). Deze herziening kan gebeuren, conform artikel 20 van het decreet van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen, wanneer daartoe gewichtige redenen bestaan. Bij een met redenen omkleed besluit van de Vlaamse Executieve wordt het Afvalstoffenplan dan aan een herziening onderworpen.

Volgens artikel 19 van het afvalstoffendecreet heeft het afvalstoffenplan inderdaad verordenende kracht. Het probleem is dat het plan niet is geschreven als een verordenende tekst en bijgevolg moeilijk als dusdanig toe te passen. Het is niet altijd duidelijk in de tekst of een bepaalde doelstelling of termijn als indicatief of dwingend is opgevat, en wie precies verantwoordelijk is voor de realisatie ervan. Bovendien heeft het weinig zin in een afvalstoffenplan imperatieve doelstellingen of termijnen op te nemen wanneer de instrumenten voor hun realisatie nog niet bestaan of niet echt worden vermeld.

Wat zal er gebeuren met de CFK's ? Gaan we naar een algemeen verbod ?

De verwerking of vernietiging van CFK's is zowel in het afvalstoffenplan als in de beleidsbrief opgenomen. In de beleidsbrief behandelt de minister alleen de hoeveelheden die verwerkt of vernietigd moeten worden. Op dit ogenblik heeft het Vlaamse Gewest geen bevoegdheid om in het preventiebeleid maatregelen te treffen aangaande productnormen. Het gebruik en de toepassing van CFK's wordt op het nationale vlak gereguleerd.

De minister verklaart nog dat de verwerking van CFK's een van de knelpunten is in de uitvoering van het afvalstoffenplan. De leiding van OVAM heeft zich echter geëngageerd om voor die knelpunten een snelle oplossing te zoeken, met de uitwerking van een actie programma voor zeven producten, waaronder de CFK's.

Het drastisch verhogen van de heffingen voor vaste afvalstoffen is volgens een lid positief. Zullen er hiermee middelen vrijkomen voor de sanering van de Black points ? De zware vervuilers zouden voor de kosten van die sanering moeten opdraaien.

De minister stelt hierop dat de bestaande decretale regeling in verband met “ambtshalve sanering,, van verontreinigde gronden slechts één enkel, zeer summier artikel in het afvalstoffendecreet (artikel 21, paragraaf 2, c)omvat, dat in de praktijk moeilijk blijkt toe te passen. Het artikel bepaalt dat de sanering op kosten van de “ingebrekegestelde,, door OVAM mag worden uitgevoerd, maar zegt niet wie in gebreke moet worden gesteld (de eigenaar van de verontreinigde grond of de veroorzaker van de verontreiniging) en wat de procedure en vormvereisten van de ingebrekestelling zijn. De onduidelijkheid van het artikel laat veel ruimte voor juridische betwistingen en heeft ertoe geleid dat de uitvoering van saneringsprojecten wordt gedwarsboemd door juridische procedures. Bovendien is de mogelijkheid om op grond van deze bepaling de saneringskosten ook effectief te verhalen onzeker (nog niet getest voor de rechter).

Om in de toekomst het saneringsbeleid een steviger juridische grondslag te geven wordt gewerkt aan een nieuwe decretale regeling inzake bodemsanering en objectieve aansprakelijkheid van de vervuiler, op grond van de voorstellen van de Commissie Bocken. Hierin zullen op eenduidige wijze de criteria en procedure voor bodemsanering en de aansprakelijkheid van de eigenaar van verontreinigde grond en de veroorzaker van de verontreiniging worden geregeld.

Een lid vraagt of de ophaling en verwerking van KGA al voldoende is georganiseerd.

Hierop wordt door de minister omstandig geantwoord.

Momenteel zijn 27 bedrijven bij ministerieel besluit aangewezen als selectieve ophaaldienst van KGA in het kader van het besluit van de Vlaamse Executieve van 13 maart 1991 tot vaststelling van de algemene voorwaarden die gelden voor de verwijdering van gevaarlijke huishoudelijke afvalstoffen. Overeenkomstig artikel 8, § 2 van dit besluit moet de exploitant van de selectieve ophaaldienst de opgehaalde KGA afgeven aan een inrichting, vergund voor de verwijdering van gevaarlijke afvalstoffen of van giftige afval, als bedoeld in de wet van 22 juli 1974 op de giftige afval.

De kandidaat-ophaler moet ter gelegenheid van zijn aanvraag tot aanwijzing de OVAM duidelijke en volledige gegevens verstrekken aangaande de mogelijke bestemmingen van het op te halen KGA. Op enkele uitzonderingen na, waarop verder wordt teruggekomen, wordt het via KGA-inzamelwagens of op containerparken ingezameld KGA steeds afgevoerd naar centra voor de tijdelijke opslag en voorbehandeling van giftige afvalstoffen. Deze bedrijven bezitten een erkenning in het kader van het koninklijk besluit van 9 februari 1976 houdende algemeen reglement op de giftige afval met name :

- NV BOOY CLEAN BELGIUM te Antwerpen ;
- BVBA VAN GANSEWINKEL te Mol ;
- NV LEYSEN CONTAINERDIENST te Beerse ;
- NV EUROPEAN WASTE CARE te Beveren ;
- NV AFVALSTOFFEN TERMINALS te Gent ;
- CVD COTRANS te Houthalen ;
- NV DESTRUCTO te Menen.

In deze centra wordt het KGA gesorteerd, overgeslagen en eventueel geconditioneerd om te voldoen aan de accepta-

tiecriteria van de eindverwerkers. De eindverwerking vindt onder meer plaats in de volgende verwerkingsbedrijven :

- INDAVER te Antwerpen ;
- BIOCHIM te Machelen ;
- DE NEEF CHEMICAL RECYCLING te Heist-op-den-Berg ;
- ATECH te Luik ;
- MACHIELS te Leuven ;
- CAMPINE te Beerse ;
- B & P SOBRY te Roeselare ;
- LUMEN-EX te 's Hertogenbosch (NL) ;
- SNAM te St.-Quentin-Favallier (F).

Een aantal selectieve ophaaldiensten zijn aangewezen voor één welbepaalde categorie KGA : afvalolie, vetten en oliën van dierlijke of plantaardige oorsprong, auto-accu's Deze ophalers werken uitsluitend via containerparken en voeren de afvalstof in kwestie rechtstreeks af naar een vergunde eindverwerker.

Overeenkomstig de bepalingen van de ministeriële besluiten tot aanwijzing zijn de ophalers van KGA ertoe verplicht een register bij te houden waarin alle gegevens aangaande de bestemming van het opgehaalde KGA worden vermeld. Het register moet worden goedgekeurd door en ter inzage liggen van de toezichhoudende ambtenaren. Daarnaast kunnen eveneens nieuwe bestemmingen via de in- en uitvoerprocedure en kortelings via de geplande ophaalreglementering worden achterhaald en geverifieerd.

4. Meststoffen

Er is sprake van een mestactieplan. Enkele leden wensen daarvan de grote lijnen te kennen.

Volgens een lid biedt de toepassing van het mestdecreet duidelijk geen afdoend antwoord op de problematiek van de mestoverschotten, integendeel de toestand verergert alleen maar. Via de pers hebben de leden van de Vlaamse Raad vernomen dat er blijkbaar geen overeenstemming kon bereikt worden over het mestactieplan van de stuurgroep en dat er door de minister een eigen **mestnota** werd opgemaakt. In dit verband stelt het lid een aantal vragen : zal er een aanpassing worden doorgevoerd van de cijfers over de gemiddelde mestproduktie per dier (artikel 5) vermits daarover veel discussie bestaat ? Komt er een aanpassing van de bemestingsnormen (artikel 11), vermits deze eveneens vanuit de milieubeweging sterk betwist worden ? Worden er beperkingen opgelegd aan bedrijven vermits blijkt dat de huidige regeling geen enkele oplossing biedt ? Worden er maatregelen genomen teneinde juiste gegevens te bekomen over de reële mestoverschotten, vermits gebleken is dat de gegevens van de **Mestbank** een sterke onderschatting geven van de problematiek ?

De minister antwoordt op deze opmerkingen dat het centraal uitgangspunt bij de ontwikkeling van het mestactieplan het bereiken van ecologisch verantwoorde bemestingsnormen is, met ingang 1 januari 2001.

Het plan wordt opgesplitst in maatregelen op korte, middellange en lange termijn, maatregelen die kunnen genomen worden bij ministerieel- of executievebesluit en maatregelen die een aanpassing vergen van het mestdecreet.

De krachtlijnen van het mestactieplan werden in het Vlaamse regeerakkoord geformuleerd. Die gaan uit van een duurzaam leefmilieu gekoppeld aan een duurzame landbouw.

Meer in het bijzonder wordt in het regeerakkoord gerefereerd naar een bron- en gebiedsgericht beleid met daaraan gekoppeld de bescherming en de bedrijfszekerheid van de grondgebonden en de familiale landbouwbedrijven.

Om de maatregelen in het kader van het mestactieplan tegenover deze krachtlijnen te kunnen afwegen moet in eerste instantie het mestoverschottenprobleem zo nauwkeurig mogelijk geschetst worden.

Het beleid moet zowel brongericht als gebiedsgericht zijn. Brongericht wil zeggen dat de produktie van mestoverschotten moet worden ontmoedigd. Gebiedsgericht betekent dat de bemestingsnormen plaatsgebonden moeten evolueren naar de onttrekkingsnormen.

De recyclage en substitutiebeginselen mogen zeer zeker niet uit het oog verloren worden. Dit betekent :

- de vervanging van kunstmest door dierlijke mest ;
- van afval op een bepaalde plaats en tijdstip naar grondstof op een andere plaats en op een passend tijdstip (één en ander veronderstelt opslag en transport).

De minister is verder van oordeel dat het mestactieplan voor de landbouwsector duidelijkheid moet verschaffen over de maatregelen die op korte termijn zullen worden genomen. Uitrijbepalingen, mestopslag, financiële stimuli, sectorgerichte maatregelen, toezicht en controle, heffingen, administratieve rompslomp vereisen duidelijkheid.

Het mestactieplan zal concrete voorstellen moeten bevatten omtrent de financiering van de vooropgestelde maatregelen (uit de heffingen, van het Gewest, van andere instanties).

Het mestactieplan dat aan de minister door de Stuurgroep Vlaamse Mestproblematiek werd voorgelegd vertoont nog een aantal tekortkomingen : de voorgestelde oplossingen zijn op sommige punten onvoldoende concreet uitgewerkt en moeten beter worden afgestemd op de beleidsverklaringen van de Vlaamse Executieve en op de eigen beleidsklemtonen van de minister. Tegen eind november zal de minister een overlegvergadering organiseren om tot een definitieve tekst te komen.

Mestproblematiek en drinkwatervoorziening zijn soms zeer nauw met elkaar verbonden, wordt verder door een lid opgemerkt. Door het stringente beleid dat nu in West-Vlaanderen wordt gevoerd, is het mestprobleem zich geleidelijk aan het verplaatsen naar het grensgebied tussen Oost- en West-Vlaanderen. In deze 'landelijke streek zijn er ongeveer 15000 mensen aangewezen op putwater; dat door de toename van de mestlozingen ernstig vervuild dreigt te worden. Er wordt gevraagd dat het beleid aandacht zou hebben voor dit probleem.

Het stringente beleid dat door de provincie West-Vlaanderen wordt gevoerd heeft inderdaad voor gevolg dat het mestprobleem zich geleidelijk verplaatst naar andere streken, aldus de minister.

Om hierop te anticiperen werden aan het Bestuur Milieuvergunningen bijkomende richtlijnen gegeven die strikt moeten worden toegepast bij het beoordelen van vergunningsaanvragen. Zo moeten onder andere volgende aspecten mee onderzocht worden :

- de ammoniakemissie vanuit stallen en mestopslagplaatsen (verzurende werking) ;
- de mogelijkheid voor ecologisch verantwoorde afzet van de geproduceerde mest

- de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit in de buurt van het bedrijf en in het gebied waar de mest wordt afgezet ;
- de kwetsbaarheid van het grondwater.

Een van de doelstellingen van het mestdecreet is om via het invoeren van maximale bemestingsnormen, de uitspoeling van nutriënten naar het grondwater toe te verminderen en op termijn te voorkomen. Via een gebiedsgericht beleid zullen de bemestingsnormen plaatsgebonden evolueren naar onttrekkingsnormen. Concreet betekent dit dat in beschermingszones rond drinkwaterwinningen bemesting moet verboden worden of tot aanvaardbare normen moet teruggebracht worden.

Op dit ogenblik zijn er binnen het Vlaamse Gewest in toepassing van het decreet houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer 33 beschermingszones afgebakend. Een belangrijk probleem blijven de particuliere drinkwaterputten in landelijke gebieden, die meestal zonder enige bescherming ongunstig ingeplant zijn in de nabijheid van verontreinigingsbronnen zoals mestopslagplaatsen. De hoge concentratie aan nutriënten, maar zeer zeker ook de bacteriologische verontreiniging maakt dit water veelal ongeschikt voor drinkwatergebruik.

5. Lucht

Kunnen de leden van de Vlaamse Raad inzage krijgen in de onderzoeksresultaten van de VMM inzake luchtkwaliteit ? Deze resultaten werden onlangs aan de pers meegedeeld door vertegenwoordigers van het IHE. Het lijkt logisch dat de leden van de commissie voor leefmilieu ook geïnformeerd worden over deze materie.

De minister zegt toe deze resultaten ter beschikking van de leden van de commissie te stellen.

6. Natuur- en Groenbeleid

Een lid vraagt nadere uitleg bij de uitgaven uit het MINA-fonds met betrekking tot het natuurontwikkelingsplan. Er wordt 280 miljoen frank VK en 150 miljoen frank OK uitgetrokken voor lopende uitgaven en 100 miljoen frank VIS en 80 miljoen frank OK voor kapitaalsuitgaven. Om welke concrete uitgaven gaat het hier ? Zijn daarin ook beheerscontracten met grondgebruikers begrepen ?

De minister geeft de volgende toelichtingen :

De 100 miljoen frank kapitaalsuitgaven betreffen de subsidies die aan natuurverenigingen gegeven worden ter ondersteuning van hun aankoopprojecten van beheersbehoefte natuurgebieden. Voor de begroting '92 werd dit krediet met 40 miljoen frank verhoogd tot 100 miljoen frank. Dit bedrag wordt voor 1993 aangehouden. In 1992 werd dit krediet tussen vier natuurverenigingen verdeeld (Natuurreservaten : 70 miljoen frank ; Wielewaal : 22 miljoen frank ; Stichting Limburgs Landschap : 7 miljoen frank ; vzw Durme : 1 miljoen frank).

De lopende uitgaven van het Natuurontwikkelingsplan hebben in hoofdzaak betrekking op de realisatie van een gebiedsgericht natuurbeleid door de instelling van de Groene Hoofdstructuur via de Ecologische Impulsgebieden. Een ander instrument van het gebiedsgericht beleid vormen de Regionale Landschappen. Het afsluiten van beheersovereenkomsten vormt een element van dit gebiedsgericht beleid waarvoor in totaal 100 miljoen frank wordt uitgetrokken.

De wetenschappelijke onderbouw van dit gebiedsgericht beleid zal een tijdelijke, maar aanzienlijke ondersteuning krijgen, via het Vlaams Impulsprogramma Natuurontwikkeling, dat in 1993 100 miljoen frank zal bedragen. Eerlang zal hiervoor een ontwerp-besluit aan de Vlaamse regering worden voorgelegd .

Verder is nog een bedrag van 55 miljoen frank gereserveerd voor specifieke natuurontwikkelingsprojecten.

Voor de subsidiëring van het beheer van de erkende natuurreservaten wordt 7,5 miljoen frank voorzien. Tenslotte zullen ook nog specifieke projecten inzake voorlichting en educatie worden opgezet.

Enkele leden vragen hoe de Groene Hoofdstructuur op gemeentelijk niveau zal worden uitgewerkt ?

De minister verklaart dat het beleidsinstrument hiervoor het Gemeentelijk Natuurontwikkelingsplan (GNOP) is.

Het GNOP is in eerste instantie een beleidsdocument om op gemeentelijk niveau, binnen de gemeentelijke bevoegdheden, een coherent, gecoördineerd en onderbouwd openruimtebeleid en natuurbeleid te voeren. Het is niet de bedoeling via het GNOP belangrijke bestemmingswijzigingen door te voeren.

Via de Groene Hoofdstructuur (GHS) worden grotere, aaneengesloten natuureenheden aangewezen die van belang zijn voor het natuurbehoud. De huidige bestemmingen op het gewestplan van de voorziene gebiedscategorieën van de GHS zijn voornamelijk natuur- of reservaatgebieden, bos- en valleigebieden, en agrarische zones met landschappelijke waarde. De MINA-raad heeft zich unaniem uitgesproken om beperkte bestemmingswijzigingen en afwijkende bestemmingen mogelijk te maken, om zo de GHS te versterken. Via het GNOP kan een meer gedetailleerde invulling gegeven worden aan de gebiedscategorieën van de GHS. Buiten de GHS wordt de ruimtelijke bestemming vastgelegd door de gewestplannen. Het ruimtelijk beleid behoort tot de bevoegdheid van het Gewest. Het is niet de bedoeling dat de gemeenten hierin willekeurig aanpassingen doorvoeren. Daarom werd ook een moratorium op de BPA's in het regeerakkoord opgenomen.

Het GNOP moet hier beschouwd worden als een richtplan dat een aanvullende en onderbouwde visie op het openruimtebeleid en natuurbeleid binnen de gemeente inhoudt. Hierin kunnen dus ook gebiedscategorieën van lokaal belang afgebakend worden, waarin de gemeente bijzondere initiatieven neemt binnen haar eigen bevoegdheden, om het natuurbeleid te ondersteunen.

Er worden twee voorbeelden gegeven :

1. In het GNOP kunnen zones opgenomen worden waarin de ecologische infrastructuur een lokaal belang heeft : bijvoorbeeld holle wegen — bomenrijen — hagen. Er kunnen dan gericht maatregelen getroffen worden om deze **natuurelementen** te beschermen : politiereglement — subsidieregeling — beheersovereenkomsten.. .

2. Het GNOP is een richtinggevend instrument voor het vergunningen- en adviesbeleid, bijvoorbeeld voor bosaanleg in agrarische zones (Veldwetboek), Vlarem, Wet op de Ruimtelijke Ordening.. .

Het GNOP moet een aanzet zijn om op lokaal niveau een gebiedsgerichte visie te ontwikkelen, die bepalend is voor verdere handelingen, zowel naar de burger toe, als voor wat het beheer van het eigen patrimonium betreft.

De minister legt verder uit dat in het milieuconvenant een financiële ondersteuning voor de opmaak van het GNOP (500.000 frank) is opgenomen. Men kan hiermee eigen deskundigen inschakelen of eventueel een beroep doen op externe deskundigen.

Het Gewest kan hierin alleen een begeleidende rol spelen. Zo kan het advies gevraagd worden van de lokale ambtenaren van het Bestuur Natuurbehoud- en Ontwikkeling en bij specifieke problemen van het Instituut voor Natuurbehoud.

Een belangrijke taak van de gewestelijke ambtenaren zal erin bestaan het GNOP te beoordelen en te toetsen aan de GHS.

De minister verduidelijkt verder nog dat de ontwerp-nota over de Groene Hoofdstructuur voor Vlaanderen voor advies werd voorgelegd aan de vier Vlaamse "Groene,, Raden (Natuurbehoud-Bos-Jacht-Visserij), aan de SERV, de VLM en de MINA-raad.

Momenteel wordt de afbakening van de gebiedscategorieën aan een verder overleg onderworpen. In een eerste fase gebeurt dit, per provincie, op het niveau van de administraties die bevoegd zijn voor bepaalde aspecten van de landelijke ruimte : waters en bossen, ruimtelijke ordening, ordening van het platteland, landelijke waterdienst, monumenten en landschappen, openluchtrecreatie. Dit overleg, dat een eerste bijsturing van de afbakening tot gevolg kan hebben, wordt beëindigd tegen 30 november 1992.

In de tweede fase van het overleg worden de provincies en gemeenten, de betrokken socio-culturele verenigingen en de lokale natuurverenigingen geraadpleegd. Deze tweede fase start begin 1993 om tegen midden 1993 afgerond te worden. Dit moet leiden tot een definitieve afbakening.

De juridische verankering van de GHS zal in een decreet op het natuurlijk milieu en het natuurbeleid worden vastgelegd. Daarnaast zal de GHS ook een inpassing moeten krijgen in het ruimtelijk beleid. Een integratie van de GHS in het Structuurplan Vlaanderen is hierbij het meest aangewezen.

De Minister spreekt over cultuurhistorische elementen in het landschap. Wat wordt hier precies mee bedoeld, vraagt een lid.

Hierop wordt het volgende antwoord verstrekt.

De menselijke activiteiten hebben in samenhang met de natuurlijke ontwikkelingen doorheen de geschiedenis uiteindelijk geleid tot de creatie van de landschappen zoals we die heden ten dage kennen. Het is de taak van de minister bevoegd voor het Leefmilieu voornamelijk de natuurwetenschappelijke kwaliteiten van de landschappen te beschermen.

Maar men kan niet ontkennen dat een aantal natuurwetenschappelijke elementen van het landschap ook een cultuurhistorische waarde hebben.

Denken we aan de holle wegen, die meestal bijzondere natuurwaarden vertonen. Uiteraard geeft een patroon van holle wegen ook een cultuurhistorische waarde aan een landschap. Hetzelfde kan gezegd worden van de aanwezigheid van bomenrijen zoals bijvoorbeeld in het Waasland, die terug te vinden zijn op middeleeuwse landschapsschilderijen. Ook een bocagelandschap (landbouwpercelen afgebakend met hagen) dat hier en daar nog voorkomt (bijvoorbeeld in Voeren) verenigt beide waarden (Hageland). De aanwezigheid van graften (dit zijn kunstmatige niveauverschillen tussen land-

bouwpercelen in golvende terreinen om erosie te vermijden en die nadien spontaan begroeid zijn) kan hier ook als voorbeeld aangehaald worden.

Daarnaast kunnen er nog andere cultuurhistorische elementen in een landschap aanwezig zijn met geringere of geen natuurwetenschappelijke waarden : graftomben, gerechtsbomen, heirweg, boerderijen . . .

Volgens een lid werkt de landbouwsector de herbebossing van braakliggende landbouwgronden tegen. Het bosdecreet zou zodanig moeten worden aangepast dat het gemakkelijker wordt om ongebruikte landbouwgronden te bebossen.

Hierbij aansluitend wordt door een lid opgemerkt dat in het kader van de hervormingen van het gemeenschappelijk landbouwbeleid een reeks begeleidende maatregelen werden vastgelegd (onder andere natuurvriendelijke landbouw en bebossing van landbouwgronden), waarvoor een gedeeltelijke financiering vanuit de EG kan verkregen worden. Wat is de rol van de gewesten in deze materie ? Zullen die begeleidende maatregelen gefinancierd worden vanuit de gewesten ? Welke gewestelijke instantie of administratie zal dit verder opvolgen ?

De minister zegt dat de uitvoering van voormelde EEG-verordeningen via nationale en regionale programma's op dit ogenblik wordt voorbereid in gemengde werkgroepen met vertegenwoordigers van de bevoegde federale en gewestelijke kabinetten en administraties. De voorstellen van beleidsopties, bevoegdheidsverdeling en financiering zullen vervolgens worden besproken binnen de Interministeriële Conferentie voor Landbouw.

De voorgelegde programma's zullen, conform de bevoegdheidsverdeling in de bijzondere wet van 8 augustus 1980, gedeeltelijk federaal en gedeeltelijk gewestelijk opgevat worden.

Voor wat de bebossing van landbouwgronden betreft, wordt conform de globale beleidsopties, die gezamenlijk tussen de federale overheid en de gewesten worden overeengekomen , een regionaal programma uitgewerkt dat voorziet in :

steunmaatregelen als tussenkomst in de bebossingskosten ;

- een premie ten behoeve van het onderhoud van de jonge aanplantingen, tijdens de eerste 5 jaar ;
- eventueel steun ter verbetering van bospercelen.

De financiële lasten van deze maatregelen zullen vanaf de begroting 1994 door het Vlaamse Gewest gedragen worden.

Het Bestuur voor Landinrichting en -Beheer en het Bestuur voor Natuurbehoud en -Ontwikkeling zullen in onderling overleg dit regionaal programma uitwerken.

De regionale programma's van de Gewesten zullen aangevuld worden met een federaal programma dat voorziet in een inkomenscompensatie voor de derving van inkomsten ten gevolge van de bebossing van landbouwgronden.

Voor wat de landbouwproduktiemethodes, verenigbaar met milieu- en natuurbeheer betreft, zal door de federale overheid een programma met horizontale maatregelen uitgewerkt worden. Dit programma zal steunmaatregelen bevatten voor landbouwers die er zich toe verbinden om milieuvriendelijk te produceren door :

- een vermindering van het gebruik van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen
- het toepassen van biologische produktiemethodes ;
- extensivering zowel bij de akkerteelten als in de veebezetting.

Dit federaal programma zal worden aangevuld met meer gedifferentieerde maatregelen, door de gewesten uit te voordigen naargelang van de afgebakende kwetsbare zones of vanuit milieu-oogpunt gevoelige zones.

Het betreft maatregelen die onder meer gericht zijn op :

- het beheer van kwetsbare gebieden ;
- beheer ten behoeve van de vogelstand (o.a. weidevogels) ;
- instandhouding en herstel van de botanische waarden ;
- het beheer van ecologisch waardevolle landschapselementen ;
- het onderhoud van om milieudoelinden uit productie genomen gronden.

Het Vlaamse Gewest zal vanaf de begroting 1994 haar deel van de in het vooruitzicht gestelde steunmaatregelen dragen. Over de juiste verdeling tussen de federale overheid en de gewesten wordt nog onderhandeld.

Ook hier zal het gewestelijk programma door het Bestuur Landinrichting en -Beheer in overleg met het Bestuur voor Natuurbehoud en -Ontwikkeling uitgewerkt worden. De VLM zal hierin uitvoerende opdrachten toegewezen krijgen.

Een aanpassing van het Bosdecreet lijkt ten slotte voor de minister inderdaad noodzakelijk om een dynamischer beleid van bebossing van landbouwgronden te kunnen voeren.

Er worden door een lid vragen gesteld over de twee wetenschappelijke instellingen van het Vlaams gewest die verbonden zijn met de sectie Natuurbehoud : het Instituut voor Natuurbehoud en het recent opgerichte Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer.

In vergelijking met het Nederlands Instituut voor Natuurbeheer beschikt het Instituut voor Natuurbehoud over een relatief beperkt kader maar er zijn bijkomende kredieten uitgetrokken (8,2 miljoen frank) voor andere personeelsleden dan het vast en stagedoend personeel, waardoor dit personeelsgebrek gedeeltelijk kan opgevangen worden. Het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer beschikt over een uitermate beperkt kader zonder bijkomende mogelijkheden. In de afdeling Groenendaal is er zelfs geen administratieve ondersteuning waardoor de wetenschappelijke medewerkers zelf al het administratief werk moeten doen, wat hun wetenschappelijk werk ernstig bemoeilijkt. In de afdeling Germaansbergen is het onderzoek hoofdzakelijk georiënteerd naar selectie- en veredelingswerk inzake snelgroeiende boomsoorten (onder andere het gebruik van populier voor biobrandstof). Bij deze wetenschappelijke oriëntatie kunnen volgens de spreker, vanuit ecologisch oogpunt ernstige vragen worden gesteld. Hoe ziet de minister de verdere uitbouw van deze instituten zowel naar wetenschappelijke oriëntatie als naar personeelsbezetting ?

De minister antwoordt hierop dat een spiegeling aan de Nederlandse situatie niet direct aangewezen is om het Vlaamse beleid ten aanzien van de wetenschappelijke instellingen voor het onderzoek inzake natuurbehoud, bosbouw, wildbe-

heer en visserij uit te stippelen. Na de gouden jaren is daar nu trouwens ook een periode van inkrimping en bezuiniging aangebroken.

Voormelde onderzoeksthema's behoren bovendien niet tot de exclusiviteit van het Instituut voor Natuurbehoud en het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer. Zo is er voor een aantal onderzoeksthema's nauwe samenwerking met het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen. Daarnaast zijn er nog de onderzoeksinstellingen van het Ministerie van Landbouw, waar onder andere nog onderzoek inzake boomziekten uitgevoerd wordt.

Het personeelskader dat recent aan beide instellingen werd toegewezen moet volstaan om de in het oprichtingsbesluit opgedragen onderzoeksopdrachten uit te voeren. Voor bijkomende specifieke en kortlopende onderzoeken beschikt het Instituut voor Natuurbehoud over een apart krediet. Voor het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer zal onderzocht worden of een dergelijk krediet noodzakelijk is voor de goede werking van het Instituut. Men moet weten dat beide instellingen over een eigen rechtspersoonlijkheid (dit wil zeggen eigen vermogen) beschikken, die eigen inkomsten kan verwerven. Die inkomsten zijn zeker bij het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer niet gering. Hiermee kunnen nog aparte projecten gefinancierd worden.

Beide instellingen moeten de draaischijf worden van het toegepast wetenschappelijk onderzoek inzake natuurbehoud, bos- en wildbeheer. Zij kunnen hierin zeer autonoom te werk gaan, zoals het statuut op de wetenschappelijke instellingen voorziet. Het is onze taak hen de nodige middelen te bezorgen.

In het kader van het Vlaams Impulsprogramma Natuurontwikkeling zal de minister voorstellen een belangrijk deel van het vooropgestelde krediet aan de beide instellingen toe te wijzen, waarmee zij zelf impulsprojecten met beleidsondersteunend karakter kunnen opzetten.

Op het vlak van de wetenschappelijke oriëntatie van de onderzoeksdomeinen, beschikken de instellingen over een vrij grote autonomie. De onderzoeksvelden werden in de oprichtingsbesluiten van de instellingen vastgelegd.

De paritair, met vertegenwoordigers van het personeel en van de wetenschappelijke wereld, samengestelde Wetenschappelijke Raden staan in voor de uitvoering van deze opgelegde onderzoeksvelden via concrete onderzoeksprojecten.

De instellingen leggen het werkprogramma jaarlijks ter goedkeuring voor aan de minister, die hierover het advies inwint bij de betrokken Hoge Raden. Dit moet het mogelijk maken de wetenschappelijke oriëntatie van de onderzoeksprojecten in de gewenste richting te sturen.

Het is evident dat het IBW, dat ontstaan is uit de samenvoeging van twee nationale instituten een heroriëntatie krijgt in het kader van de beleidsopties van het Vlaamse Gewest. Dit wil niet zeggen dat lopende onderzoeksprojecten, die hun waarde hebben, abrupt afgebroken worden.

Het werkprogramma 1992 geeft reeds een eerste aanzet tot hervorming van de programma's. In het werkprogramma voor 1993 zal dit volledig moeten worden uitgeklaard. Het onderzoek waar het lid op wijst (populierenteelt ten behoeve van bio-brandstof) is onderzoek dat door derden gefinancierd wordt via de rechtspersoonlijkheid. Zoals reeds gesteld beschikken de instellingen hierbij over een grote autonomie.

Er kan niets op tegen zijn dat de instellingen in opdracht van derden onderzoek verrichten, voor zover dit aansluit bij de opgelegde onderzoeksthema's. Dergelijk onderzoek kan bijkomende impulsen geven voor de uitbouw van de instellingen. Deze wisselwerking kan bovendien het eigen onderzoek ook stimuleren.

Op de begroting worden kredieten voorzien voor de verdere uitvoering van de boskartering (contract firma Eurosen-se). Een lid wenst te weten wat de stand van zaken van dit contract is. Wat is de bruikbaarheid van het afgeleverd materiaal ?

De minister verstrekt de volgende gegevens :

In de begroting voor 1993 is 20 miljoen frank uitgetrokken voor dit project, waarvan 17 miljoen frank voor de verdere afhandeling van de opdracht en een reserve van 3 miljoen frank in afwachting van mogelijke prijsstijgingen en het betalen van eventuele verwijlinteressen.

Dit bedrag is gebaseerd op de verrekening van :

De basiswaarde 1981 + herziening tengevolge van de overschrijding van de basishoeveelheden + tweemaal de aanpassing van de BTW-voet te verminderen met de besparingen doorgevoerd in bijaktes 1 en 2 en de tussen 1981 en 1992 vastgelegde bedragen (in concreto : $205.200.000 + 49.500.000 + 84.000.000 + 5.600.000 - 13.400.000 = \pm 330.000.000$ frank).

Hiervan werd tot op heden 313 miljoen frank vastgelegd. Rest dus nog 17 miljoen frank vast te leggen voor de verdere afhandeling van de opdracht. De Inspectie van financiën heeft zich op 11 juni 1992 akkoord verklaard met de berekeningsnota 1992 en de uitgetrokken kredieten voor de begroting 1993. Eveneens werd expliciet akkoord gegeven voor het voorzien van 3 miljoen frank voor wat de verwijlinteressen betreft.

In vergelijking met eerdere ramingen is de totale kostprijs met ongeveer 17 miljoen frank gestegen. Dit is te wijten aan de hogere incidentie van de herzieningsformule en het eerder niet in rekening brengen van de BTW-stijging van 17 naar 19 procent (recent 19,5 procent).

De gegevens die worden verzameld zijn bruikbaar ter vervanging van de officiele bostelling, die vroeger werd uitgevoerd door het Nationaal Instituut voor Statistiek. Uit recente contacten met dit Instituut blijkt dat deze instelling niet meer bereid is de bosstatistieken op te maken. Dus voor officieel statistisch materiaal moet steeds teruggevallen worden op de gegevens van 1970. Uit de partiële resultaten van de boskartering (Limburg) blijkt trouwens dat de NIS-bostelling niet meer bruikbaar en verouderd is. Op dit ogenblik verkeren wij in een situatie waarbij België (Vlaanderen) de enige EG-lidstaat is, waarvoor geen betrouwbare bosstatistieken beschikbaar zijn. Dit brengt ons telkens weer in een vervelende positie op internationale bijeenkomsten (EG-Commissies, COFOR, FAO-boscomité).

Door de bijakte nr. 2 (aanpassing basiscontract) zal de administratie kunnen beschikken over de gedigitaliseerde gegevens van de boskartering. Dit betekent dat de mogelijkheid bestaat om deze databank in te schakelen in een GIS-systeem. Via een systeem tot automatische verwerking zal het ook mogelijk zijn de basisgegevens te actualiseren bijvoorbeeld bij ontbossing of nieuwe bebossing, eigendomsoverdrachten enzovoort. Op dit ogenblik wordt onderzocht op welke wijze de updating van de gegevens kan gerealiseerd worden.

Tenslotte is het kaartmateriaal van de boskartering van zeer groot nut als instrument voor het terreinbeheer, waarvan het praktisch nut vooral in de buitendiensten ligt. In het kader van het nieuwe bosdecreet zullen de resultaten van de boskartering onontbeerlijk zijn, vooral voor wat betreft de gegevens over het privé-bos, waarover tot nog toe weinig informatie bekend is. In het Bosdecreet is voorzien dat voor een aaneengesloten bosoppervlakte vanaf 5 ha een beheersplan verplicht is. Het kaartmateriaal en de daarbijhorende statistische gegevens zijn bruikbaar om de boscomplexen, die onder de gestelde voorwaarden vallen, te lokaliseren. In geval van geautomatiseerd gebruik van de gegevens, zou ook aan de privé-eigenaars (80.000 ha) een grote service kunnen verleend worden (al dan niet te betalen) ten behoeve van het opmaken van hun beheersplannen.

III. INDICATIEVE STEMMING

Bij de indicatieve stemming worden de aan de Commissie toegewezen decreetsartikelen en de toegewezen programma's van de begrotingstabel aangenomen met 8 stemmen tegen drie. De conformiteit tussen de administratieve begroting en de algemene uitgavenbegroting wordt door de Commissie vastgesteld met 8 stemmen bij 3 onthoudingen.

De verslaggever,

R. LANDUYT

De voorzitter,

M. CAPOEN
